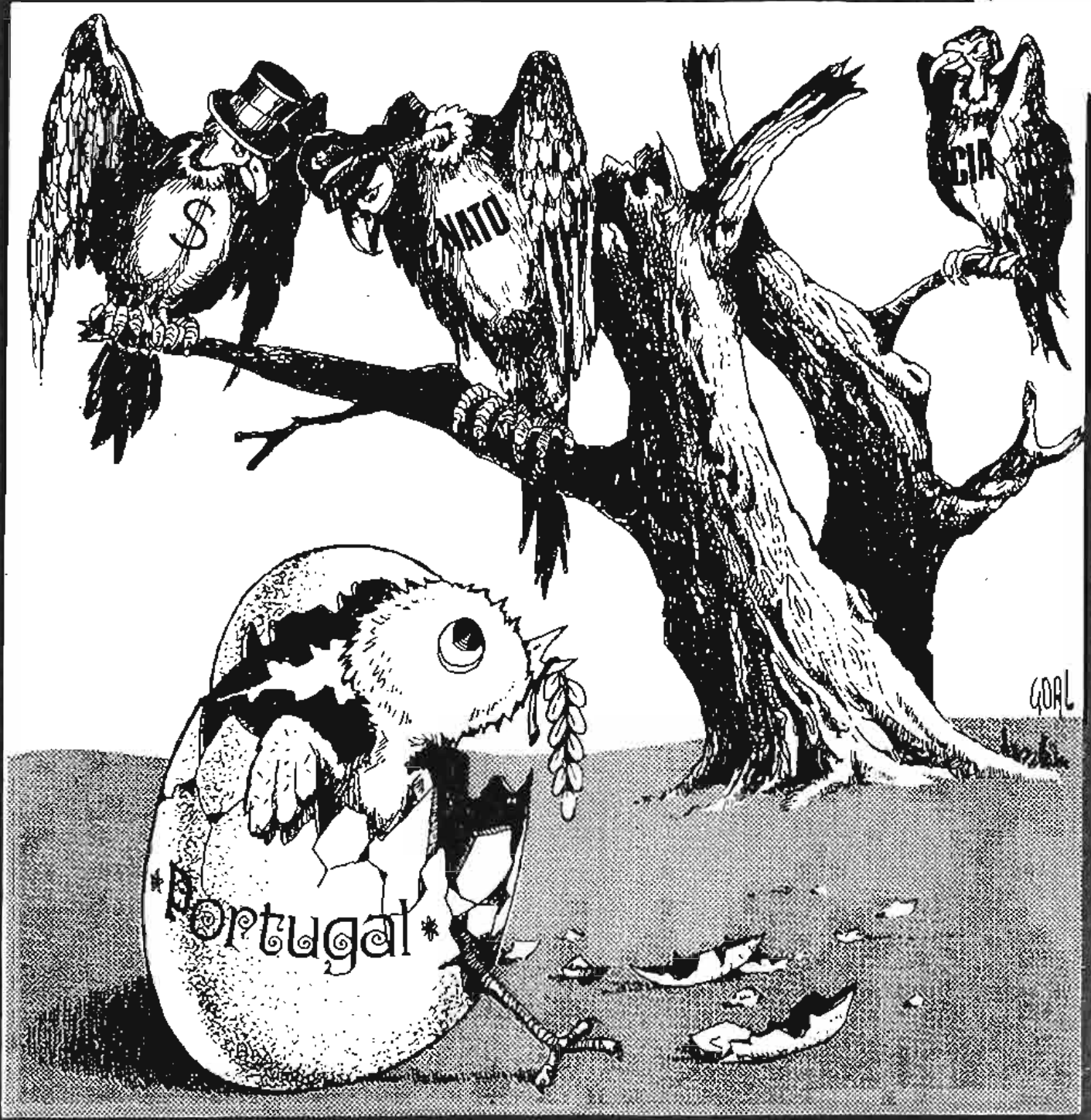

vrede

NAAR EEN NIEUWE WERELDORDE,
ONTWIKKELING EN VREDE

vrede

"VREDE" Studie- en informatiecentrum
voor vredes- en ontwikkelingsproblematiek
v.z.w.

maandblad 10 nrs. per jaar

REDACTIE-BEHEER

PUBLICITEIT :

Bagattenstraat 136 9000 Gent

Prk. : 000-0956015-80 - Vrede v.z.w. - 9000
tel. 091/23.82.52 Gent

LEESGELD :

250 fr. per jaar - 25 fr. per nummer

Steunabonnement : 500 fr.

Verantwoordelijke uitgever :

Michel Vanderborght

Echel 6

9401 Pollare

REDACTIE :

Theo Bailleul, Paula Burghgraeve,
Nadine Crappé, Paul Wagemans,
Chantal De Smet, Jules Verhelst
Jean-Pierre Everaerts, Luc Kongs,
Griet Maréchal, Michel Tanret,
Kathleen Steel, Luk Vermeire, Jan
Verwest, Rob Wolstijn, Wilfried De
Vlieghe, Elie Elia, Brigitte Van Maele

REDACTIESECRETARIS

Jo De Schuyter

HOOFDREDACTEUR

André De Smet

VASTE MEDEWERKERS

Frans De Winter, Ward Ruyslinck,
Staf Schmidt, Jan Van Calsteren,
Jos Wolles, Janine De Rop

Centrum voor UNO-recht
(V.U.B. - Brussel)

Centrum voor Latijns-Amerika
(Roermond)

ABONNEMENTENDIENST

Lotty Verwest - Carlos Van Vooren

"Vrede" wil de spreekbuis zijn van al
diegenen die - door degelijke informatie
of voorstellen - een bijdrage willen bren-
gen tot de internationale ontspanning.

De redactie doet dan ook beroep op
de medewerking van al diegenen die
nertoe kunnen bijdragen.

De ondertekende artikels beantwoor-
den dan ook niet noodzakelijkerwijze
aan het standpunt van de redactie.

DRUKKERIJ

Gakko - Gent.

UIT DE INHOUD

- Voorpagina : GOAL

EDITO

3

VAN WIEK TOT WIEK - Wilfried De Vlieghe

4

BINNENLAND

- Hebben wij een politiek, hebben wij verplichtingen ?

Griet Maréchal

5

VOOR LUGAUGLEZERS - Elie Elia

6

EKONOMIE

- De aard van de crisis in de kapitalistische wereld - E. Gogjenov

7

VRIJESINTELLECTUELEN

11

AMERIKA

- U.S.A. : V.S.-offensief tegen grondstoffenkartels wettelijk
ingezet - Toon Colpaert

12

DOKUMENT

- Naar een nieuwe wereldorde, ontwikkeling en vrede -
Kathleen Steel

13

PAS VERSCHENEN

16

INDOCHINA

- KAMBODJA : De eindeloze val van Pnom-Penh
Paul Wagemans

17

LATIJS - AMERIKA

- CHILI : De houding van de kerk in Chili

19

- PARAGUAY : Volkenmoord in Paraguay - Stefan Oplius

23

PORRET

- Mathieu Corman "een man van goede wil" - André De Smet

26

Illustraties van : Hertuf Bidstrup en Jan Verwest

TE VERWACHTEN VOOR HET APRILNUMMER :

1) Een uitgebreide bijdrage over Portugal

2) Een bijdrage over Ethiopië

3) De Europese organisaties.

HET HANGT OOK VAN ONS AF.

Defensie-minister Van den Boeynants en de regering waarvan hij deel uitmaakt schijnen niet zeer gehaast te zijn voor de aankoop van de nieuwe gevechtsvliegtuigen. Men blijkt er zich in de Wetstraat rekenschap van te geven dat een beslissing, om juist nu dertig miljard te gaan spenderen aan bewapening, door de openbare opinie niet erg zal worden op prijs gesteld.

De nationale jongerenbetoging, de resoluties van vakbonden e.a. organisaties, de manifestaties van scholieren, de petitie-acties in bedrijven en scholen, de verklaring van een aantal Kristene intellectuelen en zoveel andere initiatieven zijn niet zonder gevolg geweest. Lagen deze niet mee aan de basis van de resultaten van een opiniepeiling waaruit gebleken is dat de openbare opinie tenoverstaan van deze problemen niet langer onverschillig blijft?

V.D.B. en zijn vrienden stellen vast dat het anti-sovjetisme - de dooddoener van "de Russen komen" niet meer dezelfde draagkracht heeft en gaan daarom de troef van de tewerkstelling uitspelen. Uiteindelijk zou men ons willen doen geloven dat de geplande aankoop van de gevechtsvliegtuigen - die ons door de N.A.V.O. worden opgedrongen - niet het belangrijkste is. De bedoeling van het argument is duidelijk. In deze crisisperiode, op het ogenblik dat de werkloosheid toeneemt, wil men trachten het verzet van de arbeidersbeweging te ontwapenen. Dat nog een groot aantal arbeiders zich door dergelijke drogredenen laten in slaap wijgen kan zeker niet ontkend worden. Dit onderlijnt voor ons slechts de noodzaak een betere en meer intensieve informatie-actie te voeren. Tijdens de recente betogingen te Charleroi en Luik hebben syndikale leiders R.Dhondt (ACV) G. De Bunne (ABVV) Lambion (ABVV) e.a. het duidelijk onderlijnd dat men zich over de beloften rond de 30 miljard geen illusies moet maken. Lambion wees er op dat de arbeiders van de F.N. zich er wel van bewust waren dat een uitgave van dertig miljard nuttiger kan gebruikt worden maar dan voor investeringen die de tewerkstelling kunnen bevorderen.

Wat vandaag kan worden vastgesteld is het feit dat niemand - misschien met uitzondering van de PVV leiding - onvoorwaardelijk de aankoop van gevechtsvliegtuigen als dusdanig onderschrijft. Het hoofdbestuur van de CVP - de sterkste regeringspartij - komt in een recente verklaring de nadruk te leggen op het voeren van een actieve vredespolitiek die zou dienen uit te monden op een ontbinding van de blokken en een volledige ontwapening.

Verder wordt echter eveneens de nadruk gelegd op de eerbiediging van de aangegane internationale akkoorden. Hoe rijmt men dit tesamen? Betekent dit met andere woorden niet dat we ons verder dienen neer te leggen bij de beslissingen van en de verbintenissen aan de NATO? De mogelijkheid om slechts 15 inplaats van 30 miljard te spenderen aan de aankoop van nieuwe gevechtsvliegtuigen werd eveneens naar voor gebracht. Het spreekt vanzelf dat dit nieuw geluid ons slechts kan verheugen. De suggestie dat door de "Vier" (België, Denemarken, Nederland en Noorwegen) gemeenschappelijk of door ons land alleen initiatieven zouden kunnen genomen worden dient zeker onderlijnd te worden.

De mogelijkheid ligt hier voor de hand de aankoop uit te stellen en te wachten naar het besluit van de Konferentie te Wenen waar juist de vermindering van de bewapening in Europa op de dagorde staat.

De vraag kan ook worden gesteld - de resultaten zullen het uiteindelijk bewijzen - of het hier niet gedeeltelijk om een rookgordijn of een afleidingsmanoeuvre gaat. De toekomst zal het uitwijzen.

Niemand zal echter meer kunnen ontkennen dat de druk van de Verenigde Staten waaraan we zullen moeten weerstaan aanzienlijk is. Enkele citaten uit het interview van dhr. Vandeputte - oud gouverneur van de Nationale Bank - aan De Standaard (4.4.75) betreffende de monetaire problemen zijn hier ook van toepassing.

We citeren :

"De Verenigde Staten moeten inzien welke rol ze internationaal spelen. Ze mogen niet alleen uit eigen belang handelen, maar moeten ook rekening houden met de internationale belangen. Een tijd lang hebben ze met de anderen rekening gehouden, toen ze hun Marshallhulp uitdeelden. Maar nu voeren ze vaak een zuiver Amerikaanse politiek en dat is onaanvaardbaar. De Amerikanen dringen zich op. Een recent voorbeeld is Kissingers 'safety net', het fonds van 25 miljard dollar waarop industrielanden met een deficitaire betalingsbalans een beroep zouden kunnen doen. We staan daar werkelijk onder dwang om mee te doen. Het is duidelijk dat landen die uit dat fonds ontlenen politieke voorwaarden zullen gedictieerd krijgen, bv. wat hun verhoudingen tot de OPEC landen betreft.../..."

Een dergelijke verklaring vanwege iemand als de oud Gouverneur van de Nationale Bank - moet zelf de twijfelaars tot nadenken stemmen.

Toch zijn er nog een aantal onvoorwaardelijke voorstanders van de koude oorlogspolitiek in onze regering. We moeten dus dubbel waakzaam zijn. Het komt er dus op aan de kat niet uit de boom te kijken. De openbare opinie, de arbeiders en democratische organisaties dienen bestendig de nodige druk uit te oefenen om te verhinderen dat onze regering eens te meer door de knieën zou gaan. \

van week tot week

WEEK VAN 13 TOT 19 JANUARI.

- Een Amerikaans vloot-eskader "oefent" in de perzische gulf, met de bedoeling de oorlogsbedreiging van de USA tegen de oliestaten kracht bij te zetten. De minister van buitenlandse zaken van de Verenigde Emiraten bevestigt nogmaals dat de petroleumstaten hun oliebronnen zullen opblazen wanneer ze aangevallen worden.
- De CIA directeur Colby geeft toe dat zijn instelling binnenlandse spionage bedreven heeft, maar meent dat dit niet onwettig was.
- Tussen de drie bevrijdingsbewegingen van Angola en de Portugese regering wordt een akkoord getekend voor het instellen van een overgangsregering, en het verkiezen van een grondwetgevende vergadering vóór einde oktober.
- Het kerstbestand van de IRA in Noord-Ierland wordt niet verlengd.

WEEK VAN 20 TOT 26 JANUARI

- De Turkse beslissing om turks-cyprioten uit Zuid-Cyprus te evacueren naar Turkije om ze later te vestigen in het door hen bezette noorden leidt in Nicosia tot woelige betogingen tegen de USA en Groot-Brittannië.
- In China wordt een nieuwe grondwet aangevaard. De huidige leiders worden erdoor in hun macht bevestigd.
- In Bangla Desh wordt de rechtse Avamiliga de enige partij, en krijgt zijn leider Sjeik Moedjiboer Rahman blanco volmachten om een einde te maken aan alle contestatie, die het gevolg is van de katastrofale economische toestand van het land.
- De Verenigde Staten pogen een luchtmachtbasis te vestigen in Oman, wat een nieuwe stap lijkt in de oorlogsdreiging tegen de olieproducerende Arabische staten.

WEEK VAN 27 JANUARI TOT 2 FEBRUARI.

- In China wordt een partijman, vice premier Teng Msiao Ping, stafchef van het leger, waardoor het gezag van de partij over het leger versterkt wordt.
- Het bezoek van de voorzitter van de vakbond van de Sovjetunie aan de Bondsrepubliek lokt scherpe reacties uit van de CDU.
- De overgangsregering van de drie bevrijdingsbewegingen en portugese vertegenwoordigers neemt de macht over in Angola.
- Verschillende Spaanse universiteiten worden tijdelijk gesloten, om een einde te maken aan demonstraties van de stu-

denten voor meer vrijheid en als steun aan de stakende arbeiders.

WEEK VAN 3 TOT 9 FEBRUARI.

- De Sovjetminister van buitenlandse zaken Gromyko bezoekt Syrië en Egypte. In Syrië wordt vooral de economische samenwerking versterkt, en wordt door beide partijen opgeroepen tot een hervatting van de vredesbesprekingen in Genève. In Egypte worden een aantal meningsverschillen bijgelegd. Premier Rabin van Israël beschuldigt de Sovjetunie ervan de "vredesmissie van Kissinger te ondermijnen door haar aandringen op een globale oplossing in een vredeskonferentie, inplaats van een gedeeltelijk akkoord tussen Israël en Egypte.
- In Ethiopië begint de militaire regering een grootscheeps offensief tegen de troepen van het Eritrese bevrijdingsleger, dat gesteund wordt door verschillende Arabische landen. De regeringstroepen veroveren de Asmara, de hoofdstad van het gebied, maar de guerillastrijders leggen een blokkade rond de stad. Door het harde optreden van de regeringstroepen wordt de kans op een vreedzame regeling van het konflikt steeds kleiner.

WEEK VAN 10 TOT 16 FEBRUARI

- Kissinger begint een nieuwe rondreis in het Midden-Oosten, in een poging om een gedeeltelijke regeling tussen Egypte en Israël los te krijgen. De egyptische regering lijkt daar minder dan ooit bereid voor te zijn, maar ook in Israël bestaat een krachtige oppositie tegen die stap na stap politiek, vooral dan van rechts, dat wil vasthouden aan alle bezette gebieden.
- In Noord-Ierland gaat een nieuw wapenbestand in voor onbepaalde duur.
- De uiterst rechtse Mevr. Margaret Thatcher wordt verkozen tot voorzitter van de britse konservatieve partij, in plaats van de grote kanshebber, de meer centrum gerichte Whitelaw.
- De nieuwe president van Malagasië (vroeger Madagascar) kolonel Ratsimandrava wordt vermoord. Hij was pas een week in functie, en stond bekend als konsekvent socialist.
- De Soedanese president poogt zonder succes een wapenstilstand te bekomen tussen het Ethiopische leger en de guerillastrijders van het Eritrese bevrijdingsfront.
- De ministers van buitenlandse zaken van de Euromarkt bespreken te Dublin de europa-arabische betrekkingen. De grootste moeilijkheid waarover een kompromis bereikt wordt, is de houding tegenover de palestijnse bevrijdingsorganisatie.
- De Turkse Cyprioten roepen het noorden van het eiland uit tot Turks-cypriotische deelstaat. Hierdoor worden de mogelijkheden tot overeenkomst tussen beide gemeenschappen nog kleiner.

binnenland

Hebben wij een politiek, hebben wij verplichtingen ?

In de vaste afdeling van de commissie buitenland van het parlement, die zowel buitenlandse zaken, buitenlandse handel als ontwikkelingssamenwerking tot zijn bevoegdheid heeft, wordt de buitenlandse politiek stiefmoederlijk behandeld. Daar een afzonderlijk staatssekretariaat of ministerie voor ontwikkelingssamenwerking ontbreekt, komt de ganse ontwikkelingsproblematiek er ook ter sprake.

Dit samengaan duidt aan hoe het Belgisch ontwikkelingsbeleid hoofdzakelijk gezien wordt en in het voordeel van wie. Een efficiënt en eerlijk ontwikkelingsbeleid zou minstens de loskoppeling vereisen van buitenlandse handel.

Hebben we dan geen buitenlandse politiek ? Toch wel, maar geen zelfstandige. Ze kenmerkt zich - behalve door haar belangstelling voor de (West)-Europese eenmaking door Atlantisme en trouw aan de Navo, of anders uitgedrukt door totale slaafsheid aan de V.S.A. Te pas en te onpas komt men dan ook met onze Navoverplichtingen aandraven.

Onze Navoverplichtingen zijn dan ook het ultieme argument van de verdedigers van de aankoop van de 30 miljardgevechtsvliegtuigen. Als we echter bij sommige van onze Navopartners gaan kijken, dan zien we dat IJsland over geen leger beschikt, laat staan tot een miljardenuitgave voor vliegtuigen zou overgaan. Luxemburg besloot onlangs zijn beroepsleger van 600 man af te bouwen. Denemarken vermindert geleidelijk de omvang van zijn leger en heeft geen enkele soldaat in de D.B.R. De Nederlandse soldaten zijn er ook veel minder talrijk dan de Belgische.

Hoe is dit alles samen te rijmen met de zogenaamde Navo-verplichtingen ? Hebben onze partners die dan niet ? De verklaring is dat het verdrag van het Atlantisch Pakt geen enkele alinea bevat waarin het onderhoud van een leger wordt bevolen. Het schermen met Navoverplichtingen is duidelijk een fictie om de ware beweegredenen niet te moeten bloot leggen. Het verslag van generaal Stehlin over de minderwaardigheid van de Franse vliegtuigen en de omkoppelingen en omkoperijen die de Belgische voorkeur niet verhinderen, tonen maar al te duidelijk aan dat er geen militaire argumenten achter steken, maar kapitalistische: het militair-industrieel apparaat heeft behoefte aan dergelijke bestellingen en daarom wordt de markt voorbereid, wordt een behoefte geschapen zoals voor elk ander nutteloos produkt dat aan de man moet worden gebracht. De dreigende vijand

en de koude oorlogsatmosfeer zijn de behoefte-scheppende elementen om de goeemeente de aankoop van de eeuw te doen aanvaarden. In deze verkoops promotie speelt onze minister van landsverdediging een eersterangsrol.

Het tijdelijk uitstellen van de beslissing van aankoop, veroorzaakt door de protesten van grote bevolkingslagen, weerhouden hem niet van minder spektakulaire aankopen, waarvoor het parlement niet geraadpleegd wordt. Zo is een akkoord afgesloten voor de aankoop van 3.000 vrachtwagens ter waarde van 2,2 à 3 miljard Bfr. Mede daardoor zal het budget van landsverdediging van 1974 ver boven de 40 miljard uitstijgen.

En dit terwijl een resolutie van de 61e interparlementaire konferentie alle landen die permanent lid zijn bij de Veiligheidsraad uitnodigde om hun begroting van landsverdediging met 10 % te verminderen. Een deel van dit bedrag zou aan ontwikkelingshulp besteed worden...

Volgens de internationale afspraken moest de begroting voor ontwikkelingsamenwerking voor 1975, 7 % van het BNP bedragen. Het zal niet eens 0,62 % bedragen. Dit percentage bevat dan nog militaire technische hulp, militaire studie-beurzen, 250 miljoen voor Belgische scholen in Afrika, pensioenen voor oudkolonials, vergoedingen van de "slachtoffers" van het dekolonisatieproces, werkingskosten van universiteiten, enz., waardoor zeker 2 miljard niet als ontwikkelingsamenwerking mag worden beschouwd.

Onze bijdrage bedraagt werkelijk amper 0,5 %, waarvan het leeuwendeel dan nog naar Zaïre gaat.

Op een voorstel om de kredieten van ontwikkelingssamenwerking met ± 235 miljoen frank te verhogen, antwoordde minister Van Elsen dan ook in volle ernst, dat dit gewoon onmogelijk was, omdat het niet zeker was dat op een andere begroting, bv. die van landsverdediging, evenveel zou kunnen worden snoeid !

In een van de amendementen op de begroting van dit ministerie vroeg Irène Pétry de 4 miljoen samenwerkingskredieten met Chili te schrappen. Het werd verworpen met 88 tegen 81 stemmen. Een enkele C.V.P. er - Tjil Declerck - en enkele P.S.C.ers stemden voor, alle andere christen-demokraten tegen. Zo betuigden zij hun akkoord met het fascistisch regime in Chili.

Dit moet eigenlijk geen verbazing wekken. Het woord democratie heeft een heel speciale inhoud voor onze C.V.P.-P.S.C. Waren de respectievelijke voorzitters immers niet aanwezig op de stichtingsvergadering van de zgn. Portugese centumparti in Porto, die het herstel van het fascistisch regime wenst en waarin vele getrouwen van Salazar en Caetano zitten ? Uitge-

rekend aan deze partij gingen zij hun steun geven !

Het protest en de betogingen tegen dit stichtingskongres vonden zij anti-demokratisch en motiveerden Martens tot een interpellatie.

Wanneer een interpellatie van dezelfde over het onophoudelijk verkrachten van de meest essentiële mensenrechten in Chili ?

Onze buitenlandse politiek tegenover Chili en Portugal lijdt aan dezelfde symptomen van onderworpenheid aan de V.S.A. en haar voornaamste belangengroepen, de multinationals, ongeacht of het gaat om de houding van de minister, of om deze van de grootste regeringspartij.

Griet Maréchal.

BETER LAAT DAN NOOIT

In de loop van de maand februari 1975 heeft de Senaatskommissie voor Buitenlandse Zaken eensgezind het verdrag over de niet verspreiding van kernwapens goedgekeurd.

Zoals men weet werd dit akkoord op 1 juli 1968 door Groot Brittannië, de Verenigde Staten en de Sovjet Unie ondertekent.

Vooraleer er nu ook een beslissing valt in de algemene vergadering zullen er juist geteld zeven jaar voorbij zijn sinds de ondertekening tussen de drie groot machten.

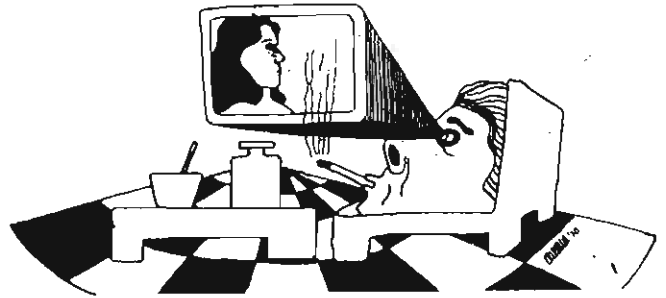
Dat er zeven jaar nodig waren om een dergelijk belangrijk verdrag te ratificeren is of wél te zoeken in het feit dat onze onderscheiden regeringen met bedoeld verdrag niet erg ingenomen waren of..... dat ons parlement er werknormen op na houdt waarover eens moet nagedacht worden. Maar dan liefst geen zeven jaar.

VREDESFONDS

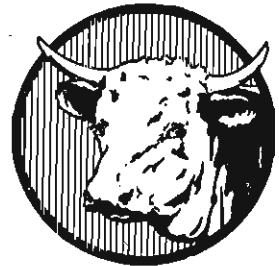
Ver. Onzijd. Mutualiteit Gent	500 fr
Peeters H - Mol (st. ab.)	250 fr
E. Loder - Gent	50 fr
Afd. Gent	500 fr
oud Papier	120 fr
H. De Roeck - Eksaarde	50 fr
	<u>1.470 fr</u>
Vorige stortingen	<u>9.900 fr</u>
totaal :	11.370 fr

Stort eveneens uw bijdrage in ons "Vredesfonds". Nodig ook uw vrienden uit om - in de mate van het mogelijke - het bestaan van "VREDE" te verzekeren.

Uw hulp, hun steun is ons onontbeerlijk !

VOOR LUIGALGLEZERS

ENKELE BOMME UITSPRAKEN.

- * Het kostte ons een bom geld
- * Al is een leger schoon gekleed, nochtans doet zij de mensheid leed.
- * Geen geld voor vliegtuigen, godverbommen.
- * De een heeft de bom mede, de andere tegen.
- * Het vliegtuig draagt voor zichzelf geen bommen.
- * Een leger is als petroleum : duur !
- * Denkt gij, dat ik het geld van de bommen kan schudden ?
- * Niemand moet een bom opnemen die hij niet kan dragen.
- * Wanneer een vliegtuig ter aarde zijgt, maakt ieder dat hij bommen krijgt.
- * Vliegtuigen dat kun je voor een bom geld kopen.
- * Zoals een bom valt, blijft hij liggen.
- * Vliegtuigen kopen is een gat in de burger zijn zak.
- * 30.000.000.000 miljardegodverbommen !
- * Een leugen is legers welvaart.
- * Eerst bom en dan bomkens kinderen.
- * Een ongeluk zit in elk leger
- * Wilt gij vrede hebben, leg U niet te slapen op de oorlog.
- * Vliegtuig baart bom.
- * Een lederen beurs wordt geen zijden beurs, al koopt men er vliegtuigen mee.

Elie Elia 1975

ekonomie

DE AARD VAN DE CRISIS IN DE KAPITALISTISCHE WERELD

De economische crisis, inflatie, stijgende levensduurte, toenemende werkloosheid en monetaire problemen, baart niet alleen zorgen aan de regeringsleiders maar in bijzonder aan de werkers die er het ergst door getroffen worden.

Het is dan ook begrijpelijk dat via de verschillende informatiemedia in de laatste tijd talrijke beschouwingen worden gegeven die aan de zorgwekkende economische toestand zijn gewijd.

We dachten dat het voor onze lezers niet zonder belang zou zijn over dit probleem het standpunt te kennen van een Sovjet-economist. We voegen dit dokument dan ook bij het dossier dat over dit onderwerp reeds verscheen. Onderstaande bijdrage van dhr F. Gorjoenov verscheen in het laatste nummer van de jaargang 1974 van het weekblad "Nieuwe Tijd". Het feit dat deze analyse twee maand geleden gepubliceerd werd maakt het niet minder aktueel.

DE AARD VAN DE CRISIS IN DE KAPITALISTISCHE WERELD.

Een verlangzaming van het groeitempo, stagnatie, overgaan in een recessie en ten slotte in crisis: dat is de weg, die de kapitalistische economie in 1974 is gegaan.

En het is geen nieuwe weg. In de na-oorlogse periode heeft het kapitalisme tot vijf maal toe crisissen van overproduktie door-gemaakt: in 1948/49, in 1953/54, in 1957/58, in 1960/61 en in 1969/70. Echter, de huidige crisis dient men te rekenen tot het aantal van de exceptionele. Het is niet toevallig dat vele economen haar naar hevigheid en omvang vergelijken met de grote crisis van de 30-iger jaren. Wat brengt hen tot een dergelijke vergelijking?

Dat is ten eerste dat de crisis de economie van praktisch het gehele industrieel ontwikkelde kapitalisme op één en hetzelfde tijdstip in haar greep heeft, wat in de hele na-oorlogse periode nog niet is voorgekomen.

Ten tweede werd de economische groei in vele landen niet alleen vertraagd, maar ook afgebroken.

Ten derde is het ondanks het terugdraaien van de produktie en ondanks stijgende werkloosheid niet gelukt de inflatie te beteugelen.

Ten vierde voltrekt de crisis zich in een periode van een ernstige ontwrichting van het valutastelsel van het kapitalisme.

Ten vijfde stapelt zich op de economische crisis een energie- en grondstoffencrisis, hetgeen het einde betekent van de periode van de "goedkope grondstoffen".

En ten slotte kunnen in deze kwalitatief nieuwe situatie de beproefde methoden van de na-oorlogse jaren, om van staatswege leiding te geven aan de economie, zodanig dat daardoor een schijn van sociale stabiliteit van het kapitalisme als systeem ontstond, niet langer hun rol vervullen.

De Amerikaanse economie begon al aan het einde van 1973 tekenen van stilstand te vertonen (...) Niettemin, ondanks de pijlsnelle stijging van de olieprijs, die aan de stijging van het algemeen prijsniveau een nieuwe stoot gaf, bleef er in de ketels van de Amerikaanse economie nog genoeg stoom achter. Ofschoon het bruto nationaal produkt reeds in het tweede kwartaal van 1973 een daling van 2.9 pct. te zien gaf, kon in een aantal belangrijke industrietakken (in de machinebouw, de elektrotechniek, de chemie, de olie- en de steenkoolindustrie) het niveau van het vorig jaar gehandhaafd worden. De winsten der monopolies en de investeringen in de industrie bleven stijgen.

De hieruit blijkende tegenstrijdige tendens verschaftte aan de regeringseconomen de hoop dat de V.S. in het ergste geval een 'mini-recessie' doormaken, die de galopperende inflatie wel tot staan zou brengen (...) In de strijd tegen de inflatie, tegen 'Vijand No 1 van de samenleving', vormt een hoog percentage werklozen alleen maar een 'hypnotische bedreiging' en daarom dient het 'aanvaardbare' niveau van de werkloosheid verhoogd te worden, verklaarde de pers der monopolies.

En dat gebeurde dan ook, ononderbroken: van 5.2 pct. der beroepsbevolking in het begin van 1973 tot 5,5 pct in juli/augustus, om in november een percentage van 6,5 te bereiken. Begin december waren er in de USA ongeveer 6 miljoen personen zonder werk, zijnde twee miljoen meer dan het vorig jaar, de duizenden gedeeltelijk werklozen niet meegerekend.

Maar in weerwil van de stijgende werkloosheid, die de geldcirculatie had moeten verminderen, nam de inflatie toch toe. De prijzen stegen in een alarmerend tempo: In 1974 was de stijging in totaal 12 pct., vergeleken met 8 pct. in het vorig jaar.

De eerste ernstige verslechtering in de economische weergesteldheid werd door haar meest gevoelige barometer geregistreerd, n/l. door de effectenbeurs in Wall Street De Dow Jones-index, die de koersstand der grootste Amerikaanse concerns weergeeft daalde voor het eerst in twaalf jaar onder de 600 punten. Ook de winsten van de concerns werden minder. Wat echter het voornaamste is: de vraag van de zijde der bevolking naar verbruiksgoederen daalde nog meer, doordien de koopkrachtige vraag voortdurend werd aangevreten door de duurte der voor het levensonderhoud

eerst-benodigde artikelen en door de toenemende werkloosheid.

"De lichten voor het handelsverkeer zijn van geel op rood overgeschakeld", aldus karakteriseerde het toonaangevende weekblad 'Business Week' in november de verandering in de Amerikaanse conjunctuur. De stagnatie, die in de eerste drie kwartalen van 1974 was ingetreden, ging over in een crisisachtige recessie. De automobiellindustrie, de bedrijfstak die in de Amerikaanse economie een sleutelpositie inneemt, kwam plotseling tot de ontdekking dat de vraag naar modellen voor 1975 naar rato van 4 miljoen machines 's jaars was gedaald. Snel bereikte het alarmsignaal ook andere bedrijfstakken, die tot een haastige inkrimping van hun produktie overgingen, op een paar uitzonderingen na, t.w. de oorlogsindustrie, de petroleum- en de steenkoolindustrie en de met deze verwante bedrijfstakken.

De geldswaarde van het onverkochte produkt steeg van 9 miljard dollar in 1942 tot 142 miljard in september. Dat waren duidelijke tekenen dat de Amerikaanse economie nog erger tijden te wachten stonden. Het bureau voor economisch onderzoek 'Chase econometric' schatte dat het bruto nationaal produkt in de USA in het 4e kwartaal van 1974 met 5 pct, was gedaald en dat het in het nieuwe jaar niet zal verbeteren. Voor het eerst in de na-oorlogse jaren zal het twee jaren achtereen dalen. Het tempo van de prijsstijgingen vermindert niet en naar de heer Simon, minister van financiën der Ver. Staten midden december verklaarde, zal de werkloosheid in het midden van 1975 een percentage van 8 pct kunnen bereiken.

Ofschoon de economische teruggang zich in de V.S. sneller had ontwikkeld dan aan de andere zijde van de oceaan, was het met de conjunctuur in West-Europa toch niet veel beter gesteld(...). In Engeland en Wales sloten alleen reeds in het eerste halfjaar 1500 ondernemingen hun deuren. Op de Londense beurs daalden de koersen der aandelen tot het laagste punt van de laatste 20 jaar. Het aantal werklozen beliep 750.000 en het neemt verder toe. In dollars uitgedrukt was het deficit op de Britse betalingsbalans zelfs groter dan dat van het door de economische crisis zwaar getroffen Italië, nl. 9 miljard (Italië 8 miljard). Het deficit op de Franse betalingsbalans was lager (7 miljard). Maar ook voor Frankrijk was de geringe stijging van de produktie kenteke-nend. Het aantal werklozen bereikte de 700.000 en de prijzen stegen ook hier snel.

De westduitse economie bevond zich in 1974 aan de rand van een inzinking. De automobiellproduktie was met 28 pct. gedaald, de nieuwbouw werd ingekrompen en de chemische industrie werkte belangrijk beneden haar capaciteit. Het jaar 1974

wees voor de BRD een record aan voor wat het aantal bankfaillissementen betreft. Medio december waren er 800.000 werklozen en in de eerste maanden van 1975 zullen zij het miljoen bereiken.

Nochtans was de economie van de Duitse Bondsrepubliek, vergeleken met andere landen iets beter, dank zij het betrekkelijk lage tempo van de inflatie (7 pct. per jaar) en de goede gang van zaken in de exportbedrijven, waardoor zowel de handels- als de betalingsbalans van dat land actief was.

Voor Japan, dat aanspraak maakt op de plaats van de tweede economische mogendheid in de kapitalistische wereld, bracht 1974 het einde van het 'japanse wonder' (...). Ook dit land gaf evenals elders in de landen van het kapitaal het beeld te zien van faillissementen en een record aan prijsstijgingen.

(...) Er is de ironie van het lot. Twee jaar geleden propageerden sommige burgerlijke economen ijverig de theorie van de 'groei langs de nullijn'. Die zou het, naar zij verklaarden, mogelijk maken het leven 'kwalitatief' te verbeteren: zowel de materiële verzorging als de arbeidsvoorwaarden en het dagelijks leven der werkers. Welnu, die 'nul-groei' werd in 1974 een bittere waarheid, in de zin dat niet alleen het 'gehalte' van het levensniveau niet verbeterde, maar voor miljoenen mensen zelfs slechter werd.

Aangezien de grootste verslechtering van de conjunctuur in de laatste maanden van 1974 optrad en het tempo van de inflatie niet verminderde, zal de kapitalistische economie zich in de eerste kwartalen van 1975 nauwelijks kunnen herstellen. Een bijzondere betekenis verkrijgt hierbij de toestand in de Amerikaanse economie. De uitwerking hiervan op de rest van de kapitalistische landen zal duidelijk zijn wanneer men weet dat voor rekening van de V.S. 40 pct van het bruto nationaal produkt van de kapitalistische wereld komt, terwijl zij de belangrijkste exporteurs van alle industrieel ontwikkelde landen zijn.

Van de ernst der huidige crisistendensen getuigt het volgende feit: aangezien de recessie in het merendeel der landen gelijktijd optrad, werden zij van de mogelijkheid beroofd om de inkrimping van de afzetop de eigen markt te compenseren door verkopen op de buitenlandse markten. 'Alles gebeurde plotseling'. Deze nieuwe trek van de huidige crisis wekt bij de heersende kringen in het Westen een bijzondere ongerustheid(...).

Het systeem van de stabiele valutakoersen dat berustte op de akkoorden van Bretton-Woods waaruit het Internationale Monetair Fonds (IMF) werd geboren, werkt niet meer. De ontwerpen voor het hervormen van het valuta-systeem en de vervanging van de Amerikaanse dollar (de voornaam-

ste reserve-valuta van het Westen) door nieuwe internationale geldeenheden zijn op de lange baan geschoven.

De valuta-speculaties namen een ongeken- de omvang aan. De chaos in de bankwereld leidde tot het faillissement zelfs van grote banken, zoals b.v. 'Herstatt' in de DBR en de Amerikaanse 'Franklin National'. Het snel voortschrijdende proces van de concentratie van het financierings- kapitaal had tot gevolg dat bij de groot- ste bankmonopolies kolossale kapitalen werden geconcentreerd, terwijl de middel- grote en kleine banken een nijpend tekort aan liquide middelen ondervonden. Onver- mijdelijk nadert er een liquiditeitscri- sis : niet alleen bij de particuliere cen- trale banken, die bevreesd zijn een nieu- we stoot aan de prijsstijgingen te geven zo zij meer geld in de circulatie zouden pompen.

De algemene inflatie werkt als een addi- tionele destabiliserende factor, zowel in de internationale handel als op het ge- bied der beleggingen (...). De renteniërs verkeren in het onzekere t.a.v. de waar- dekastheid van hun kapitalen (de ameri- kaanse dollar b.v. verloor, vergeleken met 1967, 40 pct. van zijn koopkracht waar het betreft de groothandelsprijzen en ongeveer de helft waar het betreft de kleinhandelsprijzen, die sneller stijgen). Het verlies van vertrouwen in het steeds verder in waarde dalende papieren geld nam een algemeen karakter aan, hetgeen tot een verdere stijging van de goudprijs leidde; deze bereikte in december 1974 met 190 dollar per troy-ounce een record- hoogte.

Ofschoon de omvang van de internationale kapitalistische handel in 1974 verder toe- nam (de vooruitgang beliep op basis van de onveranderde prijzen ongeveer 7 pct.) ondervonden vele landen moeilijkheden bij de afzet op de buitenlandse markten.

(...) In een nog ongunstiger positie kwa- men de landen van de Gemeenschappelijke Markt te verkeren. Terwijl zij in 1973 hun betalingsbalans met een actief saldo van een miljard dollar afsloten, wordt voor 1974 een algemeen deficit van 20 à 25 miljard verwacht. De voornaamste oor- zaak voor de enorme stijging van de schul- denlast der EEG-landen, die hieruit spreekt, is het duurder worden van de olie, van welk produkt West-Europa gewel- dige hoeveelheden moet invoeren die 80 pct. van zijn energie-behoeften dekken. (...).

Een artikel in het Hamburgse blad "Der Spiegel", dat een somber beeld geeft van de economische en financiële chaos in de westelijke wereld, bevat als voornaamste stelling: de economische rampen van het Westen (inflatie, recessie, betalingsde- ficiten) zijn het gevolg van de plotse- linge stijging van de olieprijsen. De in 1974 ondernomen aanvallen op de leden van de Organisatie van Olie-exporterende

landen (OPEC) waren niet alleen een ge- liefkoosd thema voor de bourgeois-propa- ganda. De energieproblemen werden tot de kern van de buitenlands-economische poli- tiek van alle westelijke regeringen. Op initiatief van de Ver. Staten vond er in februari een conferentie plaats van de olie-verbruikende landen. Als resultaat van lange onderhandelingen vormden haar deelnemers einde november binnen de Orga- nisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) een internationaal agentschap voor de energie (IEA). De taak van dit agentschap bestaat in het nemen van coördinerende maatregelen om de brandstofenergie in stand te houden, om nieuwe bronnen dier energie in bedrijf te brengen en om in geval van "buitengewone omstandigheden" tot een verdeling van de olie tussen de lidstaten van het IEA over te gaan. Ook op de zittingen van het IMF heeft het Westen geprobeerd de olie-pro- ducerende landen onder druk te zetten en het heeft hen een plan voorgelegd tot 'her-circulatie van het oliegeld' in de industrieel ontwikkelde landen. De leden van de OPEC hebben daaraan echter geen ge- volg gegeven en zij hebben geweigerd om aan de zittingen van het IMF deel te ne- men(...). Te oordelen naar alles drijft de economische crisis het Westen naar het vormen van een blok, waarvan de spits zal worden gericht tegen de landen van de 'derde wereld', op de eerste plaats tegen de leden van de OPEC.

(...) De vastbeslotenheid van de landen van 'de derde wereld' om het imperialis- tische roofof systeem, dat het op hun natuur- lijke hulpbronnen voorzien heeft, te bre- ken vormt kwalitatief een nieuwe factor in het wereld-economische stelsel, waar- mede het Westen thans noodgedwongen reke- ning heeft te houden.

Practisch komt dit op het volgende neer : Terwijl de wereldcrisis van de 30-jaren inzette met een scherpe daling van de grondstoffenprijzen, waardoor in de indus- triëel ontwikkelde landen de deflatie of de prijsdaling bevorderd werd, zal zich dit onder de huidige omstandigheden naar alle waarschijnlijkheid niet herhalen. Ondanks de industriële inzinking, die een begin maakte met de vermindering in de vraag naar grondstoffen en met het drukken van de prijzen van deze laatste, zal een terugkeer naar de door het Westen gezegende era van 'goedkope grondstoffen' zich niet voordoen. Dit wordt niet alleen bevestigd door het standpunt van de olie- producerende staten, welke in de strijd tegen het westelijk oliekartel hardnekkig de eigen economische belangen verdedigen, maar ook door het feit dat andere staten- groepen van de 'derde wereld' hun voor- beeld volgen. Zij zijn begonnen hun han- delspolitiek te coördineren; in een verzet tegen de daling van de prijzen. Het be- treft hier de koper exporterende landen, terwijl er conferenties van de exporteurs van bauxiet en tin hebben plaatsgevonden.

Een algemene stijging van de grondstofprijzen zal het Westen voor nieuwe problemen plaatsen en veranderingen te weegbrengen in de kostenstructuur van hun economie, welke tot nu toe op een overvloed aan goedkope energie en aan andere grondstoffen georiënteerd was.

De kwalitatieve veranderingen, die tijdens de economische teruggang van 1974 hebben plaatsgevonden, brachten voor de leiders van het Westen vele moeilijke vraagstukken met zich mee. Het voornaamste vraagstuk is wel: hoe kan in een situatie van een hollende inflatie en van een massa-werkloosheid de politieke stabiliteit in stand worden gehouden? Zowel die blijkbaar niet te stuiten inflatie als de grote werkloosheid houden een gevaar in. En hun mengsel betekent een explosieve lading met een sociaal karakter, die zich onder het gebouw van de 'consumptiemaatschappij' bevindt. De deficietfinanciering, het militariseren van de economie, de pogingen om deze te doen opleven of afremmen door manipulaties met het bankdisconto en door middel van de belastingspolitiek, het in de circulatie pompen van niet-gedekte fiduciaire middelen - al deze methoden om van staatswege de dingen te regelen, hebben het kapitalisme niet alleen van de werkloosheid bevrijd, maar maakten dat het bovendien werd aangetast door een ongekende inflatie.

De kruipende inflatie, - de methode van welke de staat zich bedient om de nationale rijkdom te herverdelen ten gunste van de monopolies - werd in de naoorlogse jaren beschouwd als een goed smeermiddel voor het industriële raderwerk (een uitspraak van de bekende Amerikaanse econoom P. Samuelson). Maar zoals prof. J. Tobi van de Yale University onlangs heeft verklaard: 'Niet één president, noch de kandidaten van de toonaangevende politieke partijen hebben het ooit gewaagd voor het volk te verklaren dat stabiliteit van de prijzen en voldoende werkgelegenheid niet met elkaar verenigbaar zijn'. Met andere woorden: om de economische machine draaiende te houden en de winsten te verzekeren, is men tot inflatie overgegaan.

De politiek van 'beter een kleine inflatie dan een grote werkloosheid' heeft bankroet geleden. Want de inflatie heeft er de voorkeur aan gegeven niet te krui-
pen, maar te galopperen en zij noodzaak te om haar te bestrijden door....stijging van de werkloosheid.

Aan de economische politiek van de bourgeoisie ligt haar klassebelang ten grondslag. Het in juni 1974 gepubliceerde economisch jaarrapport van de OESO heeft openlijk aanbevolen: 'De Ver. Staten moeten balanceren enerzijds tussen een langzame economische groei en een hoge werkloosheid (die de dreiging van een sociale explosie in zich bergt) en ander-

zijds een politiek van economische groei, die de inflatie nog meer aanwakkert... Een zwakke kan tot daling van de grondstofprijzen leiden (door een verminderde vraag naar deze), hetgeen de gevaarlijke werking van de spiraal: arbeidsloon en prijzen kan afremmen.

Een dergelijke logica vormde de kern van de anti-inflatiepolitiek niet alleen van de USA, maar ook van andere kapitalistische landen. Onder het voorwendsel van strijd tegen de inflatie en tegen de energiecrisis hebben de heersende kringen van het Westen een aanval ondernomen op de levensstandaard van de werkers in hun landen en op de belangen van de 'derde wereld'. De regeringen hebben in hun begrotingen de uitgaven tot lening van de sociale noden gedrukt. In plaats van een scherpe controle op de prijzen toe te passen, hebben zij een beroep op de resp. bevolkingen gedaan om minder te besteden en om zuinig met de brandstof te zijn. En dat terwijl de monopolies, die niet wensten dat door het verminderen van de afzet hun winsten zouden dalen, de prijzen voortdurend opschroefden. In de Ver. Staten b.v. zijn de prijzen voor personenauto's gemiddeld met 500 dollar verhoogd. Zelfs de leden van het westelijk olie-kartel, die kolossale winsten hebben kunnen boeken dank zij de door henzelf geprovoceerde energiecrisis, kwamen er met de schrik van af, in weerwil van de eisen van brede kringen van het publiek om hun activiteiten onder staatscontrole te plaatsen.

De resultaten van een dergelijke strijd tegen de inflatie beïnvloeden rechtstreeks de positie van de werkers. Ondanks de inflatie-clausule, die vervat is in de CAO's welke de vakbonden met de ondernemers hebben afgesloten, blijft de stijging van het arbeidsloon achter bij die van de prijzen. Volgens een zeer bescheiden raming van de economen is de koopkracht van een gemiddelde Amerikaanse arbeider alleen reeds in 1974 met 5 pct. gedaald en vergeleken met 1972 zelfs met 8 pct. De hoge prijzen, die voor de levensmiddelen moeten worden betaald, hebben de daling van de levensstandaard van de boeren niet kunnen tegenhouden, aangezien zij gebukt gaan onder de lage opkooprijzen die de monopolies voor hun produkt bieden en de hoge kosten van aanschaf van landbouwmachines en kunstmeststoffen. En intussen worden de uitgaven voor militaire doeleinden - een van de voornaamste oorzaken van de inflatie - op recordhoogte gehandhaafd. In de USA beliepen deze in 1974 80 miljard dollar, terwijl de totale defensiebegroting der leden van het NAVO-pact de kolossale som van 132 miljard aanwees. Wat 1975 betreft zijn de militaire begrotingen der voornaamste mogendheden van het Westen niet vermindert, maar gestegen.

Zelfs bij een voortschrijdende internationale detente en bij de heersende economische moeilijkheden blijft de militarisatie de beslissende lijn in de economische politiek der heersende kringen van het Westen. Die lijn verheft de toch reeds moeilijke positie van de kapitalistische economie en voor de slagen, die aan deze worden toegebracht, wordt door de werkers betaald.

PERSONALIA

We vernemen het overlijden van twee vrienden van onze beweging.

Arthur Casteels uit Gent, in leven Sekretaris van de Mutualiteit "De Eenheid" en de Boekhandelaar Mathieu Corman uit Oostende.

Aan de families van de overledenen bieden we onze blijken van oprechte deelneming in het zwaar verlies dat hen treft.

vredesinitiatieven

Te Gent namen meer dan zeventig personen deel aan een vredessouper. Deze avond werd opgeluisterd door J. Lündstrom. J. Verhelst hield een gelegenheidstoespraak.

Onze Oostendse vrienden organiseerden een geslaagde voordracht en diaavond over Cuba met de medewerking van F.Tack, T.Solomaniuck, e.a.

P.Wagemans en A.De Smet voerden het woord op een voordracht en diaavond te Tielt over Vietnam.

Onze vriendin Kathleen Steel vertegenwoordigde onze vereniging op de werkvergadering die doorging te Budapest in voorbereiding van het Wereldkongres over de Onteroontwikkeling die in dezelfde stad zal plaats hebben in 1976.

Prof. Dr L.Michielsen nam deel aan een Internationale Bijeenkomst te Lissabon over de economische onderontwikkeling van Portugal.

STEEKPROEVEN TEGEN DE DERTIG MILJARD.

Enkele vredesmilitanten organiseerden op hun bedrijf - ten einde de mening te kennen van hun collega's - petitieakties over de aankoop van de nieuwe gevechtsvliegtuigen.

Te Gent ondertekenden zo zevenentwintig arbeiders van de Beplantingsdienst, negentien werkers van de

Begrafenisdienst en zeventien bedienden van het A.C.O.D. een petitie tegen de 30 miljard.

Een en zeventig op de vier en zeventig bedienden van de R.T.T. Oostende, de acht en veertig personeelsleden van Oostende-Radio, de bemanningsleden van de Maalboot Koningin Astrid en de bedienden van de Bond Moyson tekenden eveneens een dergelijke oproep.

We ontvingen eveneens als ondertekenaars van een dergelijke groep een lijst met de namen van Prof. W. Pee, Gerard Walschap, A. Goris, L. Carlier, B. De Corte, W. Weydts e.a. Op initiatief van L.Madelein keurde de Kulturele Raad Oostende eveneens een dergelijke motie goed met 14 stemmen voor, 4 tegen en 20 onthoudingen. (de organisaties die zich onthielden vermeenden dat de Kulturele Raad zich niet kon uitspreken omdat het hier niet om een zuiver kulturele kwestie ging...) Opvallend is wel dat onze vriend L.Madelein enkele dagen later een telefoontje kreeg van de ... B.O.B...

WE VRAGEN UW AANDACHT VOOR :

Een film en voordracht-avond te Oostende in de Konferentiezaal van het Stadhuis op woensdag 19 maart om 20 u 15 over de

gebeurtenissen in Portugal Spreker L.Borren.

Te Brussel organiseert de Kim-Jeugd in de Jeansonzaal van de V.U.B. op zaterdag 29 maart een Anti-imperialistische dag. Spreekbeurten door afg. uit Chili (Gladys Marin) Vietnam; Portugal, Spanje, Palestina en ontspanningsprogramma.

Te Deurne wordt een tentoonstelling ingericht van 19 tot 26 april in het Kasteel Bisschoppenhof - S. Spanhovenstraat met als thema "De mens in de D.D.R.". Op 25 april voordracht met film. De tentoonstelling die ingericht wordt door de vzw.Vrede, Mase-reelfonds, BUVV, Vereniging België-DDR is iedere dag open van 10 tot 22 u. uitgezonderd op 29 en 24 april van 14 tot 20 u. **STUDIEDAGEN**

OORZAKEN EN GEVOLGEN VAN DE IIde WERELDOORLOG.

In het kader van de Dertigste Verjaardag van het einde van de IIde Wereldoorlog organiseert de vzw. Vrede te Oostende een nationale studiedag met als thema "Oorzaken en gevolgen van de IIde Wereldoorlog". Deze studiedag zal plaats hebben in de Konferentiezaal van het Stadhuis. Prof. H.Balthazar, Dr J.Verhelst, Lic. L. Kongs, A.De Coninck e.a. verzekerden ons reeds hun medewerking aan dit initiatief.

Het aandeel in de kosten voor deze studiedag (100 fr) en de prijs voor het middagmaal (120 fr) kunnen reeds gestort worden op Prk.000-0956015-80 van Vrede vzw. Bagattenstraat 136 Gent met vermelding "Studiedag IIde wereldoorlog".

amerika : u.s.a.

V.S.-offensief tegen grondstoffenkartels wettelijk ingezet.

Op 5 januari jl. heeft de Amerikaanse president Ford een nieuwe wet met betrekking tot de buitenlandse handel ondertekend die de laatste weken reeds heel wat publiciteit heeft gekregen door de gevolgen ervan voor de Russische-Amerikaanse betrekkingen. Naar aanleiding van deze wet heeft de Sovjet Unie immers het handelsakkoord met de V.S. opgezegd, omdat de V.S. onaanvaardbare eisen stelden ten aanzien van de vrije emigratie van Russische joden en het handelskrediet aan de Sovjet Unie drastisch werd beperkt.

Door deze afkoeling in de Russisch-Amerikaanse verhoudingen hebben de gevolgen van de nieuwe handelswet voor de Latijnsamerikaanse landen, jammer genoeg te weinig aandacht gekregen. Toch heeft de wet, zoals Jan Van Der Putten in de Volkskrant heeft opgemerkt, "één van de ernstigste crisis in de geschiedenis van de verhoudingen tussen Noord- en Zuid-Amerika uitgelokt"(1). In het kort komt de wet er immers op neer dat de V.S. zich het recht voorbehouden geen handelsvoorrechten toe te kennen aan :

1° landen die akkoorden afsluiten om hun grondstoffenproductie onder controle te brengen of te hoge grondstoffenprijzen vragen; alhoewel ze niet expliciet in de wet vermeld worden is het duidelijk dat de V.S. hiermee vooral de O.P.E.C.-landen zoals Venezuela en Ecuador willen treffen, terwijl ook de lidstaten van andere producentenkartels zoals de C.I.P.E.C. (Conseil Intergouvernemental des Pays Exportateurs du Cuivre met o.a. Chili en Peru), de I.B.A. (Intergouvernemental Bauxite Association met o.a. Jamaica, Guyana, Suriname; Haïti en de Dominikaanse Republiek), de I.C.O. (International Coffee Organization met o.a. Brazilië, Columbië, Costa Rica, El Salvador en Mexico) enz., erdoor bedreigd worden;

2° landen die V.S.-bezittingen nationaliseren, zoals onlangs Peru en Venezuela nog gedaan hebben;

3° landen die onvoldoende grondstoffen leveren aan de V.S.-industrie, terwijl ze er volgens Washington wel voldoende zouden kunnen leveren;

4° landen die hun eigen markten sluiten voor V.S.-produkten.

Deze wet komt er dus op neer dat voor veel Latijnsamerikaanse exporteurs de toegang tot hun grootste afzetmarkt, nl. de V.S., onmogelijk kan gemaakt worden. Vandaar dat president Carlos Pérez van

Venezuela terecht kon spreken van "economische agressie" en "politieke pressie" vanwege de V.S. Ook Ecuador, Argentinië en Peru hebben trouwens hun verontwaardiging geuit, terwijl zelfs de pro-amerikaanse regimes van Brazilië en Chili kritiek hebben uitgebracht op de nieuwe Amerikaanse wet. Toch is er ondertussen reeds één slachtoffer gevallen van deze "wet van het bedrog", zoals die in Latijns-Amerika genoemd wordt, nl. de Mexicaanse minister van energie, Flores de la Pena. Deze moest immers aftreden nadat hij Mexico's lidmaatschap van de O.P.E.C. had aangevraagd om zo aan zijn opvolger de kans te geven die aanvraag onmiddellijk ongedaan te maken. Kissingers verdeel-en-heerspolitiek, die slechts een verlengstuk is van de Monroe-en Truman-doctrine (2), schijnt dus nog steeds succes te kennen.

Toon Colpaert

- (1) Dit artikel is hoofdzakelijk gebaseerd op Jan Van Der Putten "VS dwarsbomen Latijns nationalisme. Handelsoorlog tussen Noord-en Zuid-Amerika" in de Volkskrant van 24 januari 1975, blz. 5.
- (2) Voor een kort historisch overzicht van de betrekkingen tussen Noord- en Zuid-Amerika verwijzen we naar John Miltenburg "Latijnsamerikaanse frontvorming tegen VS handelswet" in de Wereldkrant van 7 februari 1975, blz. 1-2.

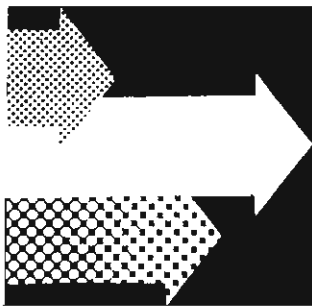
OPROEP TOT
DE
JONGEREN!!

Door onze Gentse vrienden werd het initiatief genomen voor het oprichten van een Vredeskomitee van Jongeren. Een kern-komitee van een vijftal jongeren kwam reeds een tweetal maal samen en nam reeds een initiatief in het kader van de actie tegen de dertig miljard.

Jongeren uit het Gentse of studenten aan de R.U.G. die voor een dergelijk opzet belangstelling hebben worden verzocht zich bekend te maken : Mario Fernandez

Galglaan 20, 9000 Gent
Tel. : 22.49.05

of bij de Redactie van
"VREDE" Bagattenstraat, 136
9000 Gent - Tel. 23.82.52.

dokument

NAAR EEN NIEUWE WERELDORDE, ONTWIKKELING EN VREDE

Van 12 tot 15 februari 1975 kwam te Budapest de werkgroep bijeen van de World Peace Council (WPC) belast met de voorbereiding van een wereldkonferentie over ontwikkeling in de lente van 1976. Het "Development Committee" van de WPC heeft tot doel de internationale en nationale ontwikkelingsproblemen te bestuderen binnen het kader van de vredesbeweging. Hierbij beklemtoont de WPC dat vrede een noodzakelijke voorwaarde is voor ontwikkeling en dat ontwikkeling nodig is om de vrede te handhaven en te versterken.

Door de fundamentele wijzigingen die sinds het begin van de 70-tiger jaren zijn opgetreden in het internationale politieke en economisch klimaat is de onderlinge verbondenheid van vrede en ontwikkeling betekenisvoller dan ooit. Het streven naar vreedzame coëxistentie, détente, ontwapening, gaat nu meer dan ooit samen met de strijd voor economische onafhankelijkheid, soevereiniteit, gelijkheid en het recht voor de achtergehouden om vrij te beschikken over de eigen natuurlijke rijkdommen. Wellicht nooit is de politieke betekenis van de economische wereldproblemen zo groot geweest (cfr. de recente oorlogsbedreigingen van de USA tegen de olieproducerende landen; de economische betekenis van de bevrijdingsbewegingen in Afrika).

De diepgaande veranderingen in de internationale verhoudingen zijn uiteraard het resultaat van een lang proces, waarvan bepaalde elementen reeds na de oprichting van het internationaal systeem, maar vooral na de petroleumcrisis van eind 1973 naar de oppervlakte zijn gekomen. Het petroleumprobleem is inderdaad slechts een onderdeel van het grondstoffenprobleem, dat zelf niet buiten het ontwikkelingsprobleem te denken valt. Twee Nobelprijswinnaars, Jan Tinbergen en Wassily Leontjef, hebben de petroleumcrisis bestempeld als een weldaad voor de wereld. Hiermee bedoelen zij dat de confrontatie tussen olieproducerende en olieconsumerende landen gunstige gevolgen kan hebben voor de internationale relaties, en meer speciaal voor de internationale arbeidsverdeling.

De voornaamste kenmerken van de voorbije periode (1945-1970) die van belang zijn om de huidige wereldverhoudingen te begrijpen, zijn, kort samengevat, de volgende :

- een internationale arbeidsverdeling gesteund op het leveren van grondstoffen en primaire energie door de arme landen in ruil voor afgewerkte produkten, voedingsmiddelen en diensten van de rijke landen;
- stabiele en relatief lage grondstoffenprijzen tegenover een sterk stijgende trend van de prijzen van afgewerkte produkten, levensmiddelen en diensten;

- een verdeling van de wereld in rijke of hulpgevendende landen en arme of hulpontvangende landen;
- een opgaande conjunctuur (met slechts enkele kleine inzinkingen) die gepaard gaat met o.a. een matige inflatie, een geringe werkloosheid, een stabiel internationaal monetair systeem;
- de opgang van dynamische of snel groeiende industrieën, zoals de scheikundige- en elektronische nijverheid;
- de groeiende economische betekenis van de socialistische landen, de EEG en Japan, tegenover een relatieve achteruitgang van de USA;
- een ver doorgedreven internationalisatie van de ekonomie.

Sinds 1970 wordt het meer en meer duidelijk dat de bestaande wereldorde in strijd is met de feitelijke internationale politieke en economische verhoudingen. De recente petroleumkrisis en de hieruit voortvloeiende verdeling van de wereld in olieproducenten en oliëkonsumenten, heeft in zeer grote mate bijgedragen tot het groeiend besef van de achtergehouden landen van hun economische macht. Maar er zijn nog andere factoren die eveneens in niet geringe mate tot de nieuwe wereldsituatie hebben bijgedragen; wij citeren hier enkel de voornaamste:

- de algehele ontredde van het internationaal monetair systeem, die gepaard gaat met een vloed van spekulatieve kapitaalbewegingen op de westerse financiële markten;
- een dalende industriële produktie en een enorme toename van de werkloosheid in de westerse landen, die bovendien vergezeld gaat met een galloperende inflatie (=stagflatie);
- overkonsumptie in de rijke landen terwijl er een absolute armoede heerst in de onderontwikkelde wereld;
- een daling van de officiële ontwikkelingshulp van de rijke landen terwijl de arme landen steeds meer klem geraken in het kumulatief proces van hun schuldenlast;
- een snel groeiende bevolking in de arme landen terwijl er een nijpende (en heel dikwijls spekulatieve) schaarste heerst in voedingsmiddelen en meststoffen op de wereldmarkt;
- een concentratie van technologie en kapitaal in enkele multinationale ondernemingen, terwijl in de westerse landen de staat in toenemende mate tracht tussen te komen in de sociaal-economische aangelegenheden.

Tijdens de Bandoengkonferentie in april 1955 werd door een 30-tal afrikaanse en aziatische landen de politieke onafhankelijkheid geëist, evenals het medezeggenschap in internationale aangelegenheden en het beëindigen van de systematische marginalisatie door de westerse landen.

In april 1974 wordt tijdens de UNO-grondstoffenkonferentie door meer dan 100 onafhankelijke staten uit de Derde Wereld het recht op ekonomische onafhankelijkheid opgeëist, evenals een rechtvaardiger verdeling van het wereldinkomen. Inderdaad, de onderontwikkelde landen zijn zich steeds meer bewust geworden dat de indeling van de wereld in een arm en rijk deel een georganiseerd achterhouden betekent, noodzakelijk voor de vooruitgang van de rijke landen. De oude theorieën over de spreidingseffekten van de welvaart van de groeipolen naar de onderontwikkelde gebieden hebben onvoldoende rekening gehouden met niet-ekonomische factoren die een grote rol spelen in de internationale verhoudingen.

Door hun groeiend ekonomisch bewustzijn en hun eensgezindheid, slaagden de landen van de Derde Wereld erin een speciale zitting van de Algemene Vergadering van de UNO bijeen te roepen om de grondstoffen- en ontwikkelingsproblemen te bespreken. Tijdens deze konferentie (9 april-1 mei 1974) werd de Verklaring over een Nieuwe Internationale Ekonomische Wereldorde (N.I.E.W.) aanvaard. Deze Verklaring steunt o.a. op volgende principes :

- de soevereine gelijkheid tussen alle staten, zelfbeschikkingsrecht van alle volkeren, territoriale integriteit, en niet-inmenging in de interne aangelegenheden van de andere staten;
- de deelname van alle landen, op basis van volledige gelijkheid, bij het oplossen van de ekonomische wereldproblemen, en hierbij rekening houdend met de noodzaak van een vlotte ontwikkeling van de onderontwikkelde landen;
- het recht van elke staat om vrij zijn ekonomisch en sociaal systeem te kiezen dat het best zijn ontwikkeling kan bevorderen, zonder op grond van die keuze door andere landen te worden gediskrimineerd;
- de soevereiniteit van elke staat over zijn eigen natuurlijke rijkdommen en ekonomische activiteiten;
- het recht om de activiteiten van de multinationale ondernemingen te reguleren en te controleren, in het belang van de eigen ekonomische activiteiten;
- een juiste en rechtvaardige verhouding tussen de prijzen van de grondstoffen, afgewerkte of half-afgewerkte produkten die door de onderontwikkelde landen worden uitgevoerd en de prijzen van de grondstoffen, afgewerkte produkten en kapitaalgoederen die door hen worden geïmporteerd;
- het verlenen van actieve hulp door de internationale gemeenschap aan de onderontwikkelde landen, zonder enige politieke of militaire voorwaarde;
- de verhoging van de konkurrentiekracht van de natuurlijke produkten t.o.v. de syntetische vervangingsprodukten;

- de deelname van de onderontwikkelde landen in de voordelen van de wetenschap en de moderne technieken, het bevorderen van de technologieoverdracht naar die landen, en het scheppen van alternatieve technieken die aangepast zijn aan de eigen specifieke kenmerken van hun economie;
- de noodzaak om één einde te maken aan elke verspilling van grondstoffen, financiële en commerciële samenwerking tussen de onderontwikkelde landen zelf op preferentiële basis;
- het aanmoedigen van producentenassociaties in het kader van de internationale samenwerking en met het oog op een blijvende economische groei van de wereld en een versnelling van de ontwikkeling van de achtergebleven landen.

In deze Verklaring wordt bovendien de uitschakeling geëist van alle vormen van kolonialisme, neo-kolonialisme, racisme, en apartheid, omdat ze de emancipatie en de ontwikkeling van de arme landen verhinderen.

Deze principes werden ondertussen door de internationale gemeenschap algemeen onderschreven en vooral tijdens de derde Zeevaartkonferentie te Caracas (juni 1974) de bevolkingskonferentie te Boekarest (augustus 1974), de voedselkonferentie te Rome (november 1974), de 29e zitting van de Algemene Vergadering van de UNO (december 1974), de grondstoffenkonferentie van de niet-gebonden landen te Dakar (februari 1975), de jaarlijkse vergadering van de grondstoffenkommissie van UNCTAD te Genève (februari 1975) en de conferentie te Algiers over een gemeenschappelijke industrialisatiepolitiek van de onderontwikkelde landen (februari 1975). Bovendien zal deze historische Verklaring over een N.I.E.W. samen met het Handvest van de Economische Rechten en Plichten van de Staten, dat door de laatste Algemene Vergadering van de UNO werd goedgekeurd, tijdens de komende maanden de basis vormen van verdere discussie op internationaal vlak : o.a. tijdens de 2e algemene UNIDO-konferentie te Lima in maart 1975, bij de beoordeling van de eerste helft van het Tweede Ontwikkelingsdecennium (midden 1975), tijdens de 7e speciale zitting van de Algemene Vergadering van de UNO die gewijd zal zijn aan de problematiek van Ontwikkeling en Internationale Economische Samenwerking (september 1975) en tijdens de 4e UNCTAD konferentie in Nairobi in juni 1976. Belangrijk is ook het feit dat de groep van onderontwikkelde landen voor het eerst een buitengewone UNO-zitting heeft bijeengeroepen, niet om politieke of veiligheidsproblemen te bespreken, maar wel om de onrechtvaardige economische werkelijkheid aan te klagen. Dit bewijst eens te meer hoe de economische problemen de vrede en de veiligheid in de wereld beïnvloeden. Begrippen zoals nationale onafhankelijk-

heid en soevereiniteit hebben ook niet langer een louter formele betekenis, maar meer en meer ook een economische inhoud.

Ook de goedkeuring van het Handvest van de Rechten en Plichten van de Staten is een belangrijke stap naar de economische bevrijding van de arme landen. Dit Charter onderschrijft volledig de principes van de Verklaring over een N.I.E.W. Het probleem van de buitenlandse investeringen en het zelfbeschikkingsrecht over de natuurlijke rijkdommen worden wel uitgebreider behandeld, zoals : erkenning van het recht tot nationalisatie, onteigening of opeising van vreemde investeringen. In de gevallen waarin er betwisting rijst omtrent de vergoedingen aan de eigenaars zijn enkel de rechtbanken van het gastland bevoegd. De USA en andere westerse landen hebben hiertegen heftig geprotesteerd omdat volgens hen nationalisaties in strijd zijn met het internationaal privaatrecht.

De onderontwikkelde landen antwoordden hierop dat het internationaal recht door de westerse landen is opgesteld om hun eigen belangen te beschermen. Het Handvest bepaalt eveneens dat geen enkele Staat kan verplicht worden de buitenlandse investeerders een voorkeursbehandeling te geven. Bovendien wordt aan deze laatste verboden zich te mengen in de interne aangelegenheden van de gastlanden. Ook wordt nog eens bevestigd dat de Staten het recht hebben zich aaneen te sluiten in grondstoffen organisaties.

Nu de onderontwikkelde landen o.a. dank zij de petroleumcrisis bewust zijn geworden van hun economische macht en onderhandelingspositie, is hun onderlinge samenwerking meer dan ooit noodzaak. De verklaring over een N.I.E.W. en de aanvaarding van het Handvest, maar ook het optreden van de "groep der 77" in de UNCTAD-debatten, evenals de onlangs (23 februari) ondertekende ACP-konventie van Lomé tussen 46 onderontwikkelde landen en de EEG, bewijzen dat zij hiertoe zeker in staat zijn. Anderzijds is de oprichting van een UNO-fonds voor de meestgetroffen arme landen een aanduiding van de grote (vooral economische) differentiatie binnen de groep van landen van de Derde Wereld. De hiernavolgende indeling is een middel om deze grote verscheidenheid in het licht te stellen, zonder dat zij een absolute of definitieve waarde heeft :

- de producenten van belangrijke grondstoffen die dank zij de recente maar kortstondige algemene stijging van de grondstoffenprijzen ook een belangrijk meerkomen hebben kunnen realiseren, zoals Marokko (fosfaten), Maleisië (rubber), Zaïre en Zambia (koper), Cuba (suiker), e.a.

- de meer ontwikkelde landen. Deze groep vertoont zelf ook een grote variëteit en omvat bvb. Brazilië en Mexico naast Zuid-Korea en Singapore. Ze voeren afgewerkte produkten uit en hebben toegang tot de westerse kapitaalmarkten.

- de armste landen, nu dikwijls reeds de "Vierde Wereld" genoemd, met name : India, Pakistan, Bangladesh, Khmerland (Cambodja), Laos, Sri Lanka (Ceylon), Noord- en Zuid Jemen, Kameroen, de Centraalafrikaanse Republiek, Tsjaad, Dahomey, Ethiopië, Ghana, Madagascar, Mali, Mauretanië, Niger, Sierra Leone, Somalië, Soedan, Tanzania, Boven-Volta en Senegal, Haïti, Honduras, El Salvador en Guyana. Het UNO-noodfonds werd voor deze groep opgericht; zij beschikken immers slechts over grondstoffen die geen deel hadden aan de recente prijsexplosie (zoals bvb. tee en jute), moeten alle energie invoeren, hebben een groot tekort aan voedingsmiddelen en meststoffen, hebben nauwelijks of geen inkomsten uit toerisme, worden herhaaldelijk getroffen door natuurrampen, hebben te kampen met overbevolking, hoge kindersterfte, ziekten, enz. Het is deze groep van landen die zich werkelijk in een ghetto van absolute armoede bevindt. De gemeenplaats dat de "Kloof tussen de rijke en de arme landen voortdurend groter wordt" berust op een

valse voorstelling van dit verarmingsproces. Immers, absolute verarming betekent niet dat de rijke landen vlugger rijk worden dan de arme; maar wel dat de welvaartscurve van de rijke landen en van de geprivilegieerde groepen in de landen van de Derde Wereld snel stijgt terwijl deze van de arme landen snel daalt. Elke discussie over relatieve welvaartsverschillen heeft dus weinig betekenis bij de studie van de sociale en economische onderontwikkeling van de Derde Wereld.

De grondstoffenkrisis heeft dit enorme verarmingsproces in de schijnwerpers gezet, evenals de noodzaak voor een Nieuwe Wereldorde gesteund op een internationale arbeidsverdeling waardoor de achtergehouden landen die politieke, economische en kulturele zelfstandigheid krijgen waarop zij recht hebben. Samenwerking tussen de landen van de Derde Wereld (hun onderlinge onenigheid werd in het verleden al te dikwijls tegen hen misbruikt door de rijke landen) en tussen alle progressieve krachten is dringend noodzakelijk in de strijd voor een snellere economische en sociale vooruitgang, vrede en rechtvaardigheid voor alle mensen.

Kathleen Steel.

PAS VERSCHENEN

DE DERDE WERELD EN DE ZEE.
door André De Wilde, G. De Monie, E. De Pauw en A.A.J. Van Bilsen.

Dit tweede boek uit de reeks "Unctadschriften" bevat een uitvoerige studie over de UNCTAD-KOMMISSIE VOOR ZEETRANSPORT, van de hand van ANDRE DE WILDE, lic. Staatswetenschappen, Kapitein ter lange omvaart, havenkapitein te Gent, en (vrijwillig) part-time assistent bij de leerstoel voor Derde Wereldvraagstukken.

GUSTAAF DE MONIE, lic. handels- en maritieme wetenschappen van de Rijkshandelshogeschool (thans een RUCA-faculteit) te Antwerpen, UNO-ambtenaar (Unctad-Genève) en havenexpert brengt een in het Engels gesteld hoofdstuk over de havenproblemen van de Derde Wereld.

EDDY DE PAUW, lic. in de geologie, lic. in de ont-

wikkelingssamenwerking (Rijksuniversiteit te Gent), thans geassocieerd expert van de V.N., is de auteur van een opmerkelijk stuk over de mogelijke uitbating van de DIEPZEE-RIJKDOMMEN.

In dit boek (van 410 blz.) wordt daarenboven een te Gent gehouden uiteenzetting van SEKRETARIS-GENERAAL GAMANI COREA VAN UNCTAD, "Perspectives for DEVELOPMENT", (in het Engels), alsmede de rede van PRESIDENT HOUARI BOUMEDIENE over GRONDSTOFFEN EN ONTWIKKELING, gehouden op de VIe bijzondere zitting van de Algemene Vergadering van de UNO (april 1974) in de integrale officiële Franse tekst, weergegeven.

Het boek wordt ingeleid door Prof. A.A.J. VAN BILSEN met een stuk over "TIEN JAAR UNCTAD".

Prijs : 350 FR. (410 blz.)

Verkrijgbaar op het seminarie van Derde Wereldvraagstukken (prof. Van Bilsen); Korte Meir, 11, Gent, tel. 091/25.76.51. (Rechtsfaculteit), binnenlijn 294.

"De Derde Wereld en de Zee" kan ook besteld worden door overschrijving van 350 fr. op de rekening nr. 001-0258397-65 (ASLK) van UVOS te Gent, of door te schrijven aan de Universitaire Vereniging voor de Ontwikkelingssamenwerking, (UVOS), de uitgever, Universiteitstraat, 4, 9000 Gent.

indochina

KAMBODJA

De eindeloze val van Pnom-Penh

We beleven een rare tijd. Dat officiële legerkommunikees niet ontsnappen aan het meer algemene verschijnsel dat politieke verklaringen een grote dosis propaganda omvatten weten we sinds Napoleon en Goebbels. Daar is niets nieuws aan. Meer in het bijzonder weet men hoe omzichtig verliescijfers moeten benaderd worden: eigen verliezen worden meestal geminimaliseerd, want sukses in het gevecht is in onze kultuur een rechtvaardiging voor de gebruikte middelen (alleen verliezers worden als oorlogsmisdadigers vervolgd, winnaars zijn bevrijders), de verliezen van de tegenstander worden schromelijk overdreven. Tot voor kort was dit zowat het algemeen geldend schema dat het werk van de politieke observator geruststellend eenvoudig maakte.

In verband met Kambodja blijkt dit schema ineens niet meer geldig te zijn: de Amerikanen - en daardoor zowat al onze beschikbare informatiebronnen - blazen zowel de verliezen van de tegenstanders als die van de bondgenoten op.

Dit heeft een eigenaardige vertekening van het beeld voor gevolg. Westerse sympathisanten van de RODE KHMERS zijn geneigd zich te bezondigen aan overdreven optimisme in beschrijvingen van de krachtsverhoudingen: zij schilderen de toestand in Pnom-Penh in de decadentste kleuren, en voorspellen de nakende val van de stad. De Amerikanen die het meest in onze pers geciteerd worden in verband met de oorlog, Kissinger, Schlesinger, Ford en Habib, doen zich overdreven pessimistisch voor: ook zij schilderen de toestand in Pnom-Penh in dramatische tonen, en ook zij voorspellen een overrompeling voor morgen, gevolgd door een bloedbad. Op het eerste gezicht lijkt deze zeldzame overeenstemming tussen de informatie uit beide kampen op **OBJEKTIVITEIT**. Men zou dan geen enkele reden hebben eraan te twifelen dat het regime Lon Nol het einde van deze droge periode (30 juni) niet meer haalt, vermits zowel voor- als tegenstanders dit zeggen.

Wanneer men de zaken scherper onderzoekt blijkt dit echter niet zo zeker.

In een interview aan A.F.P. weigert prins

SIHANOEK een preciezer voorspelling betreffende de val van Lon Nol en de volledige overwinning te geven dan: "Ofwel dit jaar, ofwel volgend jaar". Zonder overdreven belang aan uitspraken van de prins te hechten - in feite is hij niet meer dan een figurant die ver van het toneel zelf verwijderd is, denken wij dat een dergelijke voorspelling representatief is voor de denkwijze van de Indochinese bevrijdingsbewegingen in het algemeen: zij zien hun strijd veel meer in historische periodes dan in data, en veel meer als een algemene maatschappelijke omvorming dan als een serie van wapenfeiten. Zij hebben dus **GEDULD**. Wanneer de strijdkrachten van de **FUNK** er dus niet in zouden slagen Pnom-Penh te bezetten voor het begin van de moesson dan zetten zij gewoon de strijd verder, en dan zal de volgende droogteperiode een nieuw - en dan misschien beslissend - offensief brengen. Dit is in de strategie ingerekend.

KISSINGER en zijn medeplichtigen hebben een duidelijke **BEDOELING** wanneer zij voorspellen dat Pnom-Penh binnenkort het toneel zal worden van het ultieme bloedbad: zij moeten trachten geld los te krijgen van een weerspanning Congres, en zij trachten te bewijzen dat dit geld er dringend nodig is. Daarbij aarzelen zij niet om allerlei stoffige argumenten uit de oude doos te halen. Zo doen zij een beroep op het **GEWETEN** van de parlementsleden: wensen zij de verantwoordelijkheid op zich te nemen voor de val van een bevriend regime door dit een supplementair krediet van 221 miljoen dollar te weigeren? Zij bespelen de snaar van de **TROTS** op het Amerikaanse imago: welk vertrouwen zal Thieu, en met hem andere "geallieerden" in de "vrije wereld" nog hebben in het woord van een Amerikaanse president wanneer dit land zijn steun weigert aan Lon Nol? En zij aarzelen zelfs niet om de vergeelde **DOMINOTHEORIE** te gebruiken (Sihanoek doet trouwens hetzelfde): wanneer Kambodja "valt", dan gebeurt morgen hetzelfde met Zuid-Vietnam, Zuid-Korea, Taiwan, de Filipijnen, enz.

Waarom het Pentagon zo moeilijk geld loskrijgt van het Amerikaanse parlement is duidelijk genoeg: deze parlementsleden zijn gevoeliger dan vroeger voor wat hun elektorale basis denkt want binnen twee jaar staat hun zetel opnieuw op het spel. En sinds de officiële stopzetting van de Amerikaanse bombardementen en de terugtrekking van de G.I.'s is voor de Amerikaanse publieke opinie de kous af: voor een oorlog die officieel beëindigd werd blijkt het moeilijk nog kredieten te doen stemmen. En er is nog een derde uiterst belangrijke verklaring: zowat iedereen is het erover eens dat al dan niet toekenning van supplementaire kredieten ter plaatse nog weinig zal veranderen, dat dit, zoals Sihanoek zegt, het bestaan van Lon Nol op de politieke scene hoogstens

met enkele weken zal rekken. Dan kan men het geld zeker nuttiger gebruiken.

Er is trouwens voor de Amerikanen nog weinig te oogsten in Kambodja. Het is ook voor Kissinger evident dat dit regime op korte termijn veroordeeld is. Het enige wat zij nog kunnen verhoppen is enige controle te kunnen uitoefenen op de politieke opvolging. Alleen hebben zij zich zelf hier zoals in Saigon zo lang gekompromitteerd met één bepaalde figuur dat het voor de CIA een onmogelijke taak lijkt om een aanvaardbare vervanger naar voren te schuiven: zowel Thieu als Lon Nol symboliseren zo duidelijk de mislukking van een bepaalde Amerikaanse politiek dat geleidelijk zowat alle politieke belangrijke figuren naar de oppositie overlopen. Amerikaanse steun aan een figuur uit de oppositie ter vervanging van Thieu of Lon Nol blijkt te veel gezichtsverlies voor de Amerikaanse politici met zich te brengen.

Het lijkt ons bepaald twijfelachtig toe dat de militaire situatie van Lon Nol werkelijk zo slecht zou zijn als de paniekerige reacties van sommige Amerikaanse politici doen uitschijnen. Hij beschikt over meer soldaten: vijftigduizend manschappen zijn ingezet voor de verdediging van Pnom-Penh, tegenover de 40.000 rode Khmers die aan de veldslag deelnemen - zonder rekening te houden met de mogelijke verliezen over de laatste twee maanden. Zij zijn beter bewapend en vooral mobieler dank zij helicopters, de rode Khmers hebben er geen. Zij beschikken over een luchtmacht en een artillerie die hen in staat stelt aanvallen voor te bereiden met intense en vooral nauwkeurige gerichte bombardementen en schietingen, de rode Khmers hebben geen luchtmacht en nauwelijks een luchtafweer, en de mortieren waarmee zij Pnom-Penh en het vliegveld Pochentong dagelijks beschieten missen elke precisie. Lon Nol beschikt verder over een marine en de rode Khmers niet. Tenslotte worden de troepen van Lon Nol dagelijks per vliegtuig bevoorrad.

Niettegenstaande dit duidelijke overwicht zijn het de troepen van Lon Nol die zich verdedigen tegen de omsingeling door de Rode Khmers; en ze doen dit op een voor iedereen klaarblijkelijke onvolgende wijze, vermits Pnom Penh sinds twee maanden steeds meer geïsoleerd geraakt. Een eerste stap was de omsingeling van de stad. De rode Khmers zijn sinds lang onbetwist meester op het platteland; vandaar naar het afsnijden van de voornaamste verbindingen over land tussen Pnom-Penh en de buitenwereld veronderstelde slechts een intensifiëring van de strijd. Al veel moeilijker was de aanvoer uit Zuid-Vietnam over de Mekong afsnijden zonder nauwkeurig schietende artillerie, en zonder marine. Nieuw in de strijd was dan het gebruik van mijnen die voorlopig deze

waterweg volledig hebben geblokkeerd.

Naarmate de rode Khmers suksessen boekten bleek steeds duidelijker hoe afhankelijk het regime in Pnom-Penh is van de Amerikaanse hulp. Sinds ook de Mekong afgesloten is wordt de bevoorrading van de stad in voedsel, brandstof en munitie, nog uitsluitend verzorgd door vliegtuigmaatschappijen die voor rekening van de Amerikaanse regering werken.

Maar ook dit is een onderneming die steeds hachelijker wordt naarmate de beschietingen van Pochentong frekwenter en preciezer worden. Om snel op te kunnen stijgen wanneer alarm geslagen wordt worden de motoren bij lossen en laden zelfs niet afgezet. Ook dit blijkt niet meer doelmatig te zijn: op het ogenblik dat we dit artikel schrijven vernemen we dat de luchtbrug onderbroken is omdat een vliegtuig getroffen werd.

De vraag is nu of Lon Nol zijn politiek bestaan lang zal kunnen rekken als de bevoorrading van Pnom-Penh blijvend zo onmogelijk zijn. Het is onbekend hoe groot de militaire voorraden zijn, in het bijzonder hoe lang de verdediging nog over munitie voor luchtmacht en artillerie beschikt. Die voorraden zouden groot kunnen zijn, in tegenstelling tot de Amerikaanse alarmkreten (er wordt zelfs beweerd dat die zo dringend gevraagde supplementaire 222 miljoen dollar alleen moeten dienen om de geslonken reserves terug op te bouwen). Een onzekere faktor schuilt in de reactie van de bevolking van Pnom-Penh op een snel groeiende schaarste aan levensmiddelen en brandstof. Het staat als een paal boven water dat spekulanten er duchtig van zullen profiteren om de prijzen op een waanzinnig hoog niveau op te drijven. In welke mate zal de bevolking - die de oorlog sinds lang moe is - ook dit blijven verdragen zonder Lon Nol er de politieke prijs voor te laten betalen?

Intussen blijven die 222 miljoen dollar in de ogen van velen toch een belangrijke rol spelen. Zo hopen veel Kambodjanen in Pnom-Penh dat het Congress het krediet zal weigeren, want dit brengt dan misschien de vrede: "Ainsi, ce tireur de pouce-pouce qui; avec un sourire rempli d'espoir, nous demandait: C'EST VRAI QUE SI LES AMERICAINS NE NOUS DONNENT PLUS D'ARGENT LA GUERRE VA VRAIMENT S'ARRETER?" noteert de plaatselijke correspondent van Le Monde.

Paul Wagemans
6 maart 1975.

Ik geloof in de goedheid van de mens.

Ernest Claes.

latijns-amerika

CHILI

De houding van de kerk in Chili.

LAATSTE ONTWIKKELINGEN.

1. BRIEF VAN DE KERKELIJKE LEIDERS AAN PINOCHET.

Op 30 augustus 1974 werd een brief gericht aan Generaal Pinochet door de volgende kerkelijke leiders: kardinaal Raúl Silva Henríquez, bisschop Carlos Camus, sekretaris van de bisschoppenkonferentie, bisschop Helmut Frenz, voor de lutheraanse kerk, bisschop Juan Vasquez voor de methodisten en de opperrabijn Angel Kreiman. Hun brief luidt als volgt:

"Met eerbied richten wij ons tot de gezagsdragers die ons vaderland regeren en, met de woorden van Paulus VI, vragen wij dat een einde zou gemaakt worden aan de staat van oorlog waar Chili onder te lijden heeft en de versoepeling, in de mate van het mogelijke, van de droevige gevolgen die uit de politieke strijd voortkwamen, gevolgen die we allen kennen en waaronder we allen lijden (...)

Nu een jaar verlopen is sinds de militaire stellingname zou het einde van de staat van oorlog en het toestaan van een genade door de overheid, volgens haar eigen oordeel, een teken van goedheid en gerechtigheid zijn voor alle gevangenen die slachtoffer geweest zijn van de toestand van sociale en politieke wanorde die ons vaderland gekend heeft en die heel duidelijk al te erg geweest is om er hen de schuld van te geven. Dit zou de verzoening en de eenheid van de Chilenen vergemakkelijken en zou ons vaderland een duidelijk prestigie schenken bij alle democratische landen ter wereld.

Tevens lijkt het ons dat de herziening door gewone rechtbanken van de uitspraken die plaats hebben gevonden tijdens deze periode, de weg open zou maken voor deze oplossing.

Met droefheid stellen we vast dat de haat niet is uitgedoofd in ons midden en dat vele onschuldigen lijden omwille van

hun familieleden. Wij zijn ervan overtuigd dat de grote meerderheid van de Chilenen enkel de vrede wenst en dat zij bereid is de offers te delen die het huidige ogenblik eist, als zij tenminste in Chili de traditionele werkgeest, patriotisme en solidariteit die ons in het verleden verenigde, zien herboren worden. (...)"

Gedeelten uit het antwoord van Pinochet:

"Geachte Heren Bisschoppen en Groot-Rabijn,

Met diepe aandacht heb ik de inhoud van uw nota gelezen. Ik dank er U om omdat het een eerbiedige uitdrukking is van Uw wil om de vrede te bewerkstelligen. Deze wil wordt volledig gedeeld door de regering die ik voorzit.

Wat de konkrete maatregelen betreft, die U voorstelt om dit doel te bereiken, moet U begrijpen dat regeringsoverwegingen me verhinderen om nu reeds een precieus antwoord te geven, vooraleer een officiële beslissing over deze materie gevallen is. Over deze beslissing zal de publieke opinie tijdig ingelicht worden.

Zoals U zelf zegt: de beslissing van de regering moet geleid worden door voorzichtigheid en nationaal belang, factoren die enkel door de regering kunnen afgewogen worden, op basis van gegevens van nationale veiligheid en als verantwoordelijke voor het algemeen welzijn.

Ieder verschil tussen wat U voorstelt en wat de regering beslist zal vanuit deze werkelijkheid begrepen worden, namelijk de verschillende rol die de openbare macht en de religieuze groeperingen in een maatschappij vervullen. (...)

Tenslotte zou ik nog een commentaar willen leveren op een zin uit uw schrijven waarin U zegt overtuigd te zijn "dat de grote meerderheid van de Chilenen enkel de vrede wil, en bereid zijn de nodige offers te delen, als zij tenminste in Chili de traditionele werkgeest, patriotisme en solidariteit die ons in het verleden verenigde, zien herboren worden."

Ik ga volledig akkoord met de zin en de tekst van deze bewering, maar niet met het toekomstig en voorwaardelijk karakter waarin hij gesteld is. (...)

Daarom wil ik het belang benadrukken dat de regering hecht aan het uitroefen van de voornaamste oorzaak van de kwalen die ons land verdeeld en benadeeld heeft, dit is het marxisme, die het bewustzijn van velen veroverd heeft, alhoewel deze doktrine vreemd is aan onze nationale eigenheid en gebaseerd is op de haat en strijd tussen klassen, die als onverzoonbaar voorgesteld worden. Ik wil U geen konkrete maatregelen suggereren, maar ik wil U toch herinneren aan de onvervangbare zending die in deze belangrijke taak aan de religieuze leiders toekomt, te meer omdat in het nabije verleden het marxisme zowel ideologisch als praktisch in uw geestelijke verenigingen was doorgedrongen."

2. HOUDING VAN DE KERK TEGENOVER DE ISTE VERJAARDAG VAN DE STAATSGROEP.

Van regeringzijde en van rechtse kringen in het algemeen werd het belangrijk geacht dat de kerk haar officiële zegen en daarmee haar goedkeuring zou geven aan de feestelijkheden bij de eerste verjaardag van de staatsgreep. Het officiële standpunt van de bisschoppenkonferentie was azzijdig. Toch werden er enkele bisschoppen en priesters gevonden die hun goedkeuring en publieke deelname aan de vieringen wilden duidelijk maken.

1. Communiqué van de bisschoppenkonferentie.

"Van Verschillende zijden bereikten ons vragen en verzoeken omtrent de verjaardag van de regeringsovername in Chili. Bij deze gelegenheid willen wij opnieuw de wil van de kerk bevestigen om haar zending van evangelieverkondiging en dienst aan de gemeenschap te vervullen zonder zich te mengen in de wisselende politiek.

Daarom hebben wij beslist aan de pastoriepriesters de volgende richtlijnen mee te delen :

1. Op 11 september zullen er geen officiële religieuze plechtigheden plaats vinden.

2. Zoals steeds zal op 18 september (nationale feestdag) een Te Deum van dankzegging voor de nationale onafhankelijkheid plaats vinden.

3. Op 29 september, dag van gebed voor Chili; zullen wij bijzonder bidden voor de gaven van vrede, voorspoed en broederlijkheid onder alle Chilenen.

2. De bisschoppen van Valparaiso en Linares meenden een uitzondering te moeten maken op de algemene richtlijnen en riepen hierbij in dat ledere bisschop en zijn richtlijnen voor zijn bisdom kon uitvaardigen. Dit werd handig uitgebuit en uit betrouwbare bron weten wij dat verschillende bissdommen telefoontjes kregen uit Santiago met de vraag naar hun houding t.w.m. 11 september, met de vermelding dat zij toch niet gebonden waren door de verklaring van de bisschoppenkonferentie.

3. De homitie van de hoofdaalmoesterters van het leger, uitgesproken op 11 september in aanwezigheid van Pinochet en de Junta, toont ons hoe de kerk zich niet mengt in "voorbijgaande politiek".

"... De militaire school van Chili wordt op dit ogenblik tempel en heiligdom van het vaderland.

... Gezegd zij de Heer want Hij deed ons de noodzaak zien van een gezag om aan te gehoorzamen, van normen en duidelijke wetten om te vervullen om zo harmonie, schoonheid, orde en vrede te verwezenlijken.

... Wij weten zeer goed hoe Chili moet ijlike ogenblikken beleefd heeft de laatste jaren. Dit liet toe dat men iets ongehoords gepoogd heeft in dit land, iets dat

niet strookt met onze eigenheid en democratische normen; noch met ons temperament of met onze tradities.

Misschien was het omdat we zo traag uit onze onderontwikkeling geraakten, misschien was het uit zucht naar imitatie of nieuwsgierigheid, dat men op wettelijke wijze zou eindigen in een marxistische dik-tatuur.

Drie jaar duurde de kruisweg van het Chileense volk.

Onze krijgsmacht, trouw aan haar traditie van zich niet te mengen in de voorbijgaande politiek, beschouwde met angst dit verschrikkelijke panorama van het land.

Maar de Goddelijke Voorzienigheid, wij kunnen het niet anders zeggen, schikte de omstandigheden tot in de details opdat de echte vertegenwoordigers van het volk, zij die onder eed verplicht zijn de integriteit van hun land, zijn grondwet, en wetten met hun leven te verdedigen, hun houding bepaalden en zich verzetten tegen een regering die officieel onwettelijk en antikonstitutioneel verklaard werd. Op deze dag hebben de hoogste chefs van de politie als een geheel de leiding van het land op zich genomen zonder perzoonlijke ambities en zonder aarzeling. In enkele uren was men de situatie meester, heerste er rust in heel Chili en zo vermeed men de gewapende burgeroorlog die al tot in details was voorbereid. Het aantal slachtoffers veroorzaakt door een sporadische weerstand was minzaam.

... Mijne Heren, als gelovige mensen geloven wij dat God het lot van naties leidt. Hij liet toe dat beproeving en lijden ons bezochten, en nog laat hij toe ternationaal marxisme (dat materialist, goddeloos en natieloos is) onze wederopbouw vertragen en bemoeilijken.

... Wij vragen aan de heer dat wij het gezag weten te eerbiedigen op ieder niveau... de woorden van het evangelie indachtig dat ieder gezag van God komt.

... Zegen, Heer, al onze soldaten, onze mariniers, vliegers en politieagenteen, die een belangelore en patriotische zending delen.

... In dit Heilig jaar kunnen wij doen wat de heilige Vader Paus Paulus VI ons vraagt, bovenal een geestelijke vernieuwing van ons leven door een terugkeer naar God. Hoe gemakkelijk is dit te verwezenlijken in een midden waar geen konflikten meer zijn, en wanneer de opdracht vereenvoudigd is tot twee grote liefdes en idealen : God en het Vaderland."

Diezelfde dag richtte Pinochet zich tot het land in een radio- en TV boodschap. Ook hij vond het nodig God te gebruiken om zijn handelen te verrechtvaardigen :

"Almachtige God met uw oneindige wijsheid helpt Gij het zwaard te trekken en vast te houden om de vrijheid van ons Vaderland te heroveren; ik vraag u in tegenwoordigheid van mijn medeburgers waar ik zo dikwijls om gesmeekt heb in de stilte van de nacht, vóór die 11 september: help vandaag dit volk dat met geloof in u een beter lot zoekt."

3. CHILEENSE BISSCHOPPEN OP DE SYNODE TE ROME.

Bij de aanvang van de bisschoppensynode vernam men dat de aangekondigde Chileense afvaardiging die bestond uit Kardinaal Silva Henriquez en Mgr Santos op het laatste ogenblik vervangen was door twee junta-gezinde bisschoppen, nl Mgr Valdés en Contreras. Aanvankelijk was hiervoor geen verklaring gegeven. Later vernam men dat beide eerstgenoemden omwille van hun werkzaamheden in Chili niet gemist konden worden. De twee die naar Rome kwamen kunnen blijkbaar wel gemist worden.

Dit was de bijdrage van de twee Chileense bisschoppen te Rome zoals ze verspreid werd door het persagentschap AFP.

"Het internationaal marxisme had Chili uitgekozen als proefterrein voor de techniek om de macht langs wettelijke weg te veroveren. In Chili waren de voorwaarden vervuld om tot een dialoog tussen kristenen en marxisten te komen (...). De marxistische gedachte stond in een geprivilegieerde stelling gedurende de regering van Allende. Het marxisme heeft alle mogelijkheden benut vanuit haar machtspositie.

Het marxisme poogde de strijdkrachten te verdelen door gevele, een economisch betere situatie, de ideologische invloed, en gunstiggezinde officieren; maar dit alles mislukte. (...)

De Kerk verdedigde zich en wijdde haar beste krachten aan het bewaren van een eigen identiteit tegen de bedreigingen die van binnenuit kwamen. Er was echter rust noch tijd om zich te verdiepen in deze problemen, ook niet om de eigen plannen uit te werken of om de katholieke informatie te bezorgen met eigen publikaties. (...)"

4. ONTSLAG VAN DE KARDINAAL ALS GROOTKANSSELIER VAN DE KATOLIEKE UNIVERSITEIT VAN SANTIAGO.

De Kardinaal gaf zijn ontslag naar aanleiding van een beslissing van de Junta om Jorge Awad van het Vicerektorat van Economie te verwijderen. Dit zijn de voornaamste delen van de brief van de Kardinaal aan de Rektor en dekens van de Katholieke Universiteit van Chili: (...)

"De meesten onder ons waarderen voornoemde omstandigheden (het ontslag van Jorge Awad, n.v.d.r.) op een gans andere manier als de heer rektor (een militair n.v.d.r.) dat doet. Zo ben ik tot de overtuiging gekomen dat in deze komdities ik mijn taak van Grootkanselier niet verder

kan uitoefenen, noch de morele autoriteit zijn die de conflicten binnen de universiteit oplost. Het lijkt me op dit ogenblik ook niet mogelijk de band te zijn tussen de Kerk en de Universiteit en in deze laatste de invloed van de Katholieke Hiërarchie uit te oefenen die van de Universiteit het Huis voor eenieder moet maken. (...)

De heer rektor heeft me gezegd dat de Universiteit katholiek zal blijven in zijn universitaire taken: dat hoop ik en wens ik. Ik ben ook van oordeel dat andere mechanismen kunnen gezocht worden die toelaten de huidige spanning te verminderen."

5. OPINIE OVER DE HOUDING VAN DE CHILEENSE KERK.

We publiceren hier de opinie van Lautaro Rojas, sekretaris generaal van de nu klandestiene MAPU partij, zoals zij blijkt uit een interview met het Italiaanse weekblad COM-Nuovi Tempi (6 okt 1974)

Vraag: Het schijnt dat na een zwakke en dubbelzinnige houding de katholieke kerk en de kristelijke kerken in het algemeen nu in Chili een besliste houding tegen de staatsgreep aangenomen hebben. Wat is uw oordeel hierover? En welke is, in het algemeen, de bijdrage van de kristenen in het verzet?

Antwoord: In Europa en ook wel in sektoren van het Chileense volk heeft men zich, vooral de laatste maanden, een beeld gevormd van de katholieke kerk, en bijzonder van kardinaal Silva Henriquez, als waren het de verdedigers van het volk en van de democratie, promotoren van een verandering in echt democratische zin van de huidige situatie. Dit beantwoordt eigenlijk niet aan de waarheid. Zeker, kardinaal Henriquez en de bisschoppen hebben een duidelijke houding van veroordeling aangenomen tegenover de schending van de meest elementaire mensenrechten vanwege de junta; wij denken echter dat dit niet voldoende is. Op andere gebieden blijft de kerkelijke hiërarchie en de kardinaal een aarzelende houding aannemen: het is waar dat samen met de andere kristelijke kerken het Comité voor de Vrede is opgericht, dat zich vooral bezighoudt met de verdediging van de politieke gevangenen en hun families, maar het is ook waar dat de kardinaal niet geheel tevreden is over deze werking en getracht heeft de heer Ossa Pretot, bekende vertegenwoordiger van meest reaktionair rechts binnen de kristen democratie, aan het hoofd van het Comité te plaatsen. De kardinaal heeft bovendien aanvaard dat alle priesters, die, volgens het exclusieve oordeel van de Junta, beschuldigd waren van politieke activiteiten het land moeten verlaten. Het gevolg is dat de Chileense kerk het gevaar loopt de bijdrage te verliezen van de meest vooruitstrevende en meest volksverbonden priesters. Verder is er de kwestie van de schaarse steun die de kardinaal verleent aan de talrijke kristelijke basis-

gemeenschappen, die op een sterke en belangrijke wijze geworteld staan in de volksmassas. Deze organisaties werken vandaag verder dank zij de inspanning van priesters en kristenen aan de basis. Het is al dikwijls gebeurd dat de fascistische politie is binnen gevallen in parochies of vergaderingen en kristelijke militanten heeft gevangen genomen. De hiërarchie heeft de verdediging van deze gelovigen pas na twee, drie weken op zich genomen, en niet steeds op de gepaste wijze. (...)

Tegenover deze aarzelingen van de kardinaal is er gelukkig een voldoende duidelijke oppositie vanwege vele priesters en kristenen aan de basis, vooral in drie Chileense provincies. Een oppositie die in sommige gevallen openlijker en harder kan worden, vooral als vertegenwoordigers van de hiërarchie duidelijke reaktionaire stellingen innemen, zoals in het geval van Mgr. Oviedo of in het geval van de bisschop van Valparaiso, Mgr Tagle die op 11 september een mis gevierd heeft ter herdenking van de wreedste en bloedaardigste staatsgreep die de laatste jaren in de wereld plaats vond.

Naar aanleiding van deze tegenstellingen tussen de houding van het kristen volk en de priesters aan de basis enerzijds, en de houding van de hiërarchie anderzijds, zou ik de rol willen onderlijnen van de beweging Kristenen voor het Socialisme. Deze beweging heeft er sterk toe bijgedragen grote groepen van kristenen te winnen voor het projekt van een democratische en socialistische verandering in de maatschappij. Deze beweging die ook getroffen werd door repressie en uitwijzingen, zet zijn belangrijke taak voort ten voordele van het verzet en wordt steeds sterker door de bijdrage van het volk en priesters aan de basis die bewust geworden zijn van de toestand in het land en die vooruitstrevende en revolutionaire houdingen aannemen. Deze gelovigen hebben begrepen dat de kerk geen neutrale houding kan aannemen tegenover het lijden en onrecht waar het volk slachtoffer van is; zij hebben begrepen dat de houding van de kristen tegenover de sociale en politieke veranderingen in overeenstemming moet zijn met de eisen van liefde en rechtvaardigheid van het evangelie. Ministerie van Opvoeding, deelde mee dat de programma's van "conciëntiserende vakken" waaronder de godsdienst, zullen veranderd worden. Twee normaalscholen van de Kerk kwamen ook onder regeringskontrolle. De Kerk heeft de autoriteit om op te voeden verloren. (...)

Het beeld dat persagentschappen ophangen over kerkvervolging in ander landen heeft geen vergelijking met wat hier gebeurt. De diktatuur verrechtvaardigt zich onder meer door te zeggen dat ze gebaseerd is op de waarden van de kristelijke beschaving, en doet foto's van zich nemen in de tempels.

Op het eerste zicht is er niets veranderd, of gaat alles nog beter dan vroeger volgens zeggen van de autoriteiten, vermits zij niet marxistisch zijn... De Kerk is zo sterk en representatief dat de Regering zich verplicht ziet ze in het openbaar met eerbied te behandelen. Bovendien spreken de katolieken die de junta steunen van "bevrijding" en erkennen de bestaande vervolging niet.

De feiten (die niet in officiële berichtgeving te vinden zijn) tonen tientallen huiszoekingen in kerken. Het katoliek onderwijs staat onder militaire kontrolle. Drie priesters werden vermoord door de Junta. Vijf-en-veertig zitten gevangen. Acht-en-dertig werden het land uitgezet. Negentien vertrokken omwille van de harde repressie. Vele andere priesters worden ondervraagd en bewaakt, en enkelen werden gefolterd. Vooruitstrevende communicatiemedia werden gesloten (Pastoral Popular) of staan onder censuur (Mensaje, Mundo 73). De katolieke aktie werd ontmanteld. Vermits alle democratische rechten opgeschort werden (recht op vergadering, pers, enz) heeft de sociale aktie van de Kerk bijna opgehouden te bestaan. (...)

(...) De priesters die gevangen waren bleven onder de indruk van de sterke broederlijkheid onder de gevangenen. Ze delen het weinige eten en de dekens om te slapen. Ze geven elkaar moed. Telkens is er wel een gevangene die door moppen tappen, liedjes zingen en het uitvinden van spelen, de moraal van allen helpt hooghouden. En telkens is er ook wel een gevangene die "warm wordt in het hoofd" en die zich afzondert van de anderen en alleen blijft dubben.

Hun aandacht werd ook gewekt door de relatie die tot stand komt tussen de gevangene en enkele soldaten. Deze laatsten komen meestal agressief en onzeker aan (ze worden voortdurend verplaatst), omdat hen op het hart werd gedrukt dat het gaat om heel "gevaarlijke" gevangenen. Na korte tijd komt er vriendschap tussen de pelados" (soldaten zonder sterren) en de gevangenen en worden er onderduims diensten bewezen aan de gevangenen door de soldaten. Er is meestal ook geen haat tegen de soldaten omdat men zeer goed weet wie de verantwoordelijken zijn voor de repressie." (...)

overgenomen uit Persdossier Chili-Kela.

We vinden het enig met elkaar te praten. De moeilijkheid is naar elkaar te luisteren.

Jane Goodsell.

PARAGUAY

Volkenmoord in Paraguay

DE INDIANEN.

Toen Columbus in 1492 Amerika ontdekte dacht hij dat hij in Indië beland was. Daarom noemde hij de oorspronkelijke bewoners verkeerdelijk "Indianen". Voor die Indianen is 1492 de aanvang van een zwarte periode. Al van bij de allereerste contacten tussen blanken en Indianen werden zij achtervolgd en uitgeroeid. De Spaanse "conquistadors" (veroveraars) ontstalen de Indianen hun land, gebruikten ze als slaaf, als levende schietschijf of als gratis prostituée. Bisschop Bartolomé de las Casas beschrijft reeds in 1522 hoe praktisch de ganse Indianenbevolking van de Antillen werd uitgeroeid. Maar ook de veroveraars van het Noord-en-Zuid-Amerikaanse vasteland moordden ijverig mee. Van Alaska tot Vuurland is er geen enkele rivier, die niet rood is geweest door het bloed van afgemaakte Indianen.

Waar voor sommige mensen de Indianen alleen nog maar het onderwerp zijn van wat gezellige Wild-West-romantiek, gaat het uitroeiingsproces heden ten dage nog altijd onverminderd voort. De systematische uitmoording van Indianen is niet iets uit het verleden, maar blijft in de volle, brandende actualiteit. Nog in april, mei en juni van dit jaar werden in de Amerikaanse staat Arizona; nabij het stadje Farmington, tenminste 7 Navajo's en twee Zuni-Indianen gedood door blanke racisten. Eén van de slachtoffers de 52-jarige Davis Ignacio werd met gesmolten plastic overgoten en met brandende stokken doorkerfd, tot hij ervan stierf. Eén van de laatst binnengekomen berichten over Zuid-Amerika is het bloedbad in de Columbiaanse stad Charras. 25 Macu-Indianen werden daar eind augustus 1974 door blanke kolonisten op een hacienda (hereboerderij) uitgenodigd. Toen zij ter plaatse kwamen werden zij met machinegeweren neergemaaid, "omdat Indianen toch beesten zijn". Grof geschetst kan de problematiek waarmee de Indianen vandaag de dag te kampen hebben onder twee begrippen samengevat worden.

Enerzijds is er de genocide op de Indianen, d.w.z. de fysische uitroeiing, het lichamelijk doden van ganse Indianengroepen. Anderzijds is er de ethnocide op de Indianen: de culturele uitroeiing

Dat wil zeggen dat zij gedwongen worden hun eigen cultuur te verlaten voor de blanke, de Westerse. Hun oorspronkelijke cultuur wordt als "primitief, barbaars", afgeschilderd, en die moeten zij afzweren. Dat heeft voor de Indiaan tot gevolg dat hij in een soort vacuüm terecht komt: zijn eigen levenswijze MAG hij niet meer vol-

gen, en de blanke KAN hij niet begrijpen. De Indiaan, erg traditiegebonden, verliest daardoor de zin van het leven, hij kwijnt weg, en sterft tenslotte van heimwee en verdriet. Daarbij komt nog dat hij door de blanke kolonistors van zijn grond verdreven en als slaaf uitgebuit wordt. Als de Indiaan er bij uitzondering toch in slaagt zich in de blanke maatschappij te integreren, blijft hij, als favela-bewoner of goedkoop dagloner, aan de zelfkant van de maatschappij. Het is een proces dat zich bij elke kolonisatie voordoet: de botsing tussen de opdringende blanke beschaving en de plaatselijke inheemse. Voor de Indiaan alleszins is die botsing nefast.

DE ACHE-INDIANEN.

Er is één bepaald geval van uitroeiing van Indianen, dat speciale aandacht verdient, en wel omdat het a.h.w. een uitdaging is aan de beschaafde wereld. Nooit zijn we zo goed op de hoogte geweest van een aan gang zijnde volkenmoord op Indianen. De wereldopinie wordt nu al 3 à 4 jaar met de neus op de keiharde feiten geduwd. Zal die publieke opinie toelaten, zal zij tot het einde toe passief blijven aanzien, hoe de Aché-stam in Paraguay stelselmatig vernietigd wordt? De Aché's zijn een jagersstam uit Oost-Paraguay. Geografisch behoren zij tot de Amazone-Indianen, d.w.z. de laagland-Indianen van Oostelijk Zuid-Amerika. Al sinds jaar en dag worden zij door de blanken in Paraguay achternagezeten. De Duitse ontdekkingsreiziger Von Weickmann viel al in 1900 een Aché-dorp aan. Hij nam 4 kleine jongens gevangen, en incasseerde de voorwerpen die de verschrikte Indianen hadden achtergelaten. Hij schonk die voorwerpen aan het Berlijns etnografisch museum.

Sinds de vroegste koloniale tijd had de jacht op Aché's een 3-voudig doel: land veroveren, voor de pret "wilde" Indianen doden, of hen als slaven verkopen. Hoewel de Aché's nl. vijandig en afkerig van natuur zijn worden zij onderworpen dienaars eens zij in slavernij worden vastgehouden. De meest recente jachtpartijen en de daaropvolgende uitbuiting en afslachting van Aché's werd vooral aan het licht gebracht door de publicaties van Mark Muenzel. Hij is een Duits etnoloog die in 1972 als braaf wetenschappertje naar Paraguay trok om er de "Zeden en Gewoonten Ener Wilde Stam" te gaan optekenen. Groot was zijn verbazing toen hij allerlei wreedheden persoonlijk meemaakte. Hij werd de voornaamste aanklager van de volkenmoord op de Aché's. Hij deelt de recente lijdensweg van de Aché's als volgt in:

- I. De mensenjacht op "wilde" Aché's (d.w.z. Indianen die nog volgens hun oorspronkelijke cultuur leven). Deze Indianen worden in de echte zin van het woord "gejaagd". Muenzel geeft preciese details over meer dan 10 dergelijke jachtpartijen. Zo beschrijft hij tot in de puntjes een

raid op Indianen nabij de Itaimbey-rivier een 50-tal km. stroomopwaarts de stad Puerto Santa Teresa. Eén van de jagers daar was de man met de hoed op de bijgaande foto's. De Aché's zijn zo bang van die jagers, dat zij hun kinderen al heel vroeg leren niet te wenen of luid te lachen, opdat zij zich niet zouden verraden.

II. De "Nationale Guayaki-kolonie". Sergeant Manuel de Jesus Pereira ook een "gevestigd" Indianenjager had in 1959 nabij de stad Torrin een 50-tal Aché's te pakken gekregen. Hij verkocht ze niet, maar hield ze zelf als slaaf. Hij hing de regering een verhaal op over "Indianen die bescherming bij hem zochten", en slaagde erin zijn slavenkamp als officieel reservaat te doen erkennen. Het werd de "Nationale Guayaki-kolonie" die nu nog altijd bestaat. (Het woord "Guayaki" staat voor "ratten", daarmee worden de Aché's door de andere Paraguayanen aangeduid). Als officieel reservaat kreeg de kolonie voedsel en medicijnen van de regering. Die bereikten echter nooit de Indianen: Pereira verkocht het tot eigen profijt. De jonge meisjes van het reservaat beschouwde hij als zijn privé-pleziermeisjes.

De Indianen werkten er tot 16 à 18h. per dag, met als enige compensatie een kom vieze brij, die ze dan nog met 6 à 8 mensen moeten delen. De meeste mensen in het reservaat sterven dan ook aan ondervoeding (zie foto) of Westerse ziektes, waartegen ze geen weerstand meer hebben.

III. De verkoop van Indianen. Pereira gebruikt zijn reservaat ook als een soort fokkerij van slaven. Hij verkoopt zijn "overschot". Dat is overigens een praktijk die er ook door andere personen op na gehouden wordt. Vooral meisjes gaan goed van de hand, meestal voor seksuele doeleinden. Voor een ongeveer 5-jarig meisje wordt op de "markt" 5 dollar betaald (≈ 250 BF) Maar ook mannen worden als werkkraft van de hand gedaan. Kanégi bvb, een jongeman van een jaar of 18, werd door Kolonel Infanzon aan rijke Paraguayanen verkocht. Kanégi werd hiertoe van zijn jonge vrouw gescheiden. Dit gebeurde in februari 1972.

Bijzonder beschamend is bij dit alles de rol van de Paraguayaanse overheid. Het minste wat men kan zeggen is dat zij laat betijen. Hoewel terdege ingelicht over de toestand, vertikt zij het om ook maar iets te ondernemen.

De direkte verantwoordelijke zijn hier Dr Rufino Arévalo Paris, die instaat voor het (niet) verspreiden van medicamenten aan de Aché's, en kolonel Tristán Infanzon, hoofd van het Departement voor Inboorlingenzaken (dat departement is zelf ondergeschikt aan de Minister van Landsverdediging !!!). Infanzon ziet de Aché's trouwens als een stelletje gedegeneerde blanken. Het zijn volgens hem Ariërs, die zich met de Indianen hebben vermengd en daardoor ontaard zijn.

(De Aché's zijn inderdaad vrij licht van huidskleur).

Een bijzondere rol speelt ook de "Commissie voor hulp aan de Aché's" (CAIG). Dat is een allegaartje dikke nekken die als een soort patronagecomitee voor het Guayaki-reservaat optreden. Zij zamelen daartoe o.a. fondsen in, en geven een morele steun aan Infanzon en consoorten. Bovendien paren zij het nuttige aan het aangename : de meeste leden van die Commissie zijn groot-industriëlen, die niet nalaten telkens weer hun eigen onderneming in het zonnetje te zetten. De Indianenhulpverlening is aldus een aanleiding voor een goedkope reclamekampagne. Voorzitter van die commissie is Malan Zeman, manager van "Hoechst del Paraguay". De schatbewaarder is Thomas Holt, directeur van de Paraguayaanse filiaal van de Bank of America.

DE TOESTAND NU.

De feiten die hierboven zijn beschreven dateren meestal uit de periode 1971-1972. Hoe is de situatie vandaag ?

- a) De Nationale Guayaki-kolonie : onder druk van een aktie die in Paraguay werd gevoerd door de antropologen Chase Sardi, Melia en Cadogan is de overheid verplicht geweest Pereira te ontslaan. Het reservaat van de Aché's werd toen toevertrouwd aan de protestantse missie-sekte "Naar de Nieuwe Stammen". Hoewel die nu ook niet precies zo'n hoge dunk hebben van de Indianen (Ze zijn gedegeneerd en gaan met de duivel om!) scheen de toestand eerst te verbeteren. Rond 18 juli 1973 werd er echter door die missie-sekte een nieuwe Indianenjacht ondernomen, in de streek van de stad Igatimi.
- b) Sergeant Manuel de Jesus Pereira. Alhoewel hij van het reservaat verwijderd werd kan Pereira blijkbaar zijn oude streken niet laten. Hij mocht zich van de overheid weer in Aché-gebied vestigen. Op 16 januari 1974 stond het vast dat hij alweer 50 Indianen gevangen had. De minister van Defensie heeft daar totnogtoe niets tegen ondernomen.
- c) Nieuwe jachtpartijen. Buiten het reservaat blijven ook anderen op Indianen jagen. Niet ver van de plaats Yhu, houdt een zekere Manuel Cáceres op zijn hereboerderij "Kurusu" nu nog altijd een 30-tal Aché's gevangen. Onder hen verschillende kinderen : Tomasa, 13 jaar, Emilio, 7, Reina, 10, en Miguel, 7. Ze werden opgepakt begin 1974.

WAT WERD ER TOTNOGTOE GEDAAN ?

In Paraguay zelf kwam de aktie tegen de genocide op de Aché's vooral van de zijde van de antropologen. Mensen zoals pater Bartomeu Melià, prof. Miguel Chase Sardi, van de universiteit van Asuncion publiceerden nog op 16 jan. 1974 een brief aan generaal Marcial Samaniego, minister van landsverdediging, onder wiens gezag de

Aché's uiteindelijk vallen.

Deze brief stond proppensvol nieuw feiten materiaal. Maar het raakte eens te meer de koude kleren van de generaal niet. Hij gaf niet de minste reactie.

Vooraf omdat Paraguay zelf een dictatoriaal regime kent (Stroessner), dat geen tegenspraak duldt, had de binnenlandse aktie in Paraguay tot dusver weinig resultaat. De enige manier waarop de regering van Paraguay kan onder druk gezet worden is een internationale aktie.

De Internationale Associatie van Democratische Juristen zond in juli '74 een memorandum naar pres. Stroessner van Paraguay. Prof. Arens heeft op 1 maart '74 voor de Internationale Liga voor de Mensenrechten klacht neergelegd bij de UNO. Op 20 oogst '74 protesteerde hij opnieuw. Uit de Paraguayaanse reacties valt op te maken dat Stroessner met dat onderzoek erg in de maag zit.

DE AKTIE VAN DE VLAAMSE WIZA.

Deze zal zich i.v.m. de Aché's op twee vlakken uitstrekken : op de eerste plaats zullen de Belgische instanties en organisaties van allerlei aard ertoe aangezet worden zich bij het internationaal protest aan te sluiten en het nieuwe stuwkracht te geven. Het ligt in de bedoeling om begin 1975 een nationale aktie in dit verband te lanceren. Daartoe hebben wij echter de steun en de samenwerking nodig van alle bewuste individuen en organisaties. Bij deze wordt dan ook een dringende oproep gedaan tot alle personen en groepen om zich bij het protest tegen de Paraguayaanse dictatuur en haar rampzalige politiek t.g.o. de Aché-Indianen aan te sluiten en het te helpen uitbouwen. Men kan daartoe terecht op het Wiza-adres.

HET IS VIJF VOOR TWAALF VOOR DE ACHE'S!!!

Maar ondertussen blijft de wanhopige situatie van de Aché's zelfs zeer acuut. Daarom zal, naast dat protest, ook getracht worden direkte hulp te verlenen. Er wordt contact gezocht met prof. Chase Sardi in Asuncion, die poogt een cursus te laten doorgaan voor inheemse leiders in Paraguay. In die cursus zal hij de Indianen bijbrengen welke middelen tot bescherming zij hebben binnen de Paraguayaanse wet. Er zijn inderdaad wetten die de Indianen beschermen, maar ze blijven dode letter, gewoon omdat ze voor de Indianen verzwegen worden. Die cursus richt zich ook tot andere stammen dan de Aché's. Tot op vandaag kon die cursus, het zgn. Marandu-projekt, niet doorgaan wegens geldgebrek. De Vlaamse Wiza zal de nodige fondsen helpen samenbrengen. Daarom richt zij ook een oproep tot financiële steun aan allen die willen meewerken. (Giften kunnen gestort worden op de Wiza-bankrekening, met vermelding "Marandu-projekt".)

Stefaan OPLINUS.

P.S. De auteur schreef een gelijkaardig artikel in het regionale weekblad "Het Wekelijks Nieuws".

Een beeld van de "Colonia Nacional Guayaki" De Indianen vervallen er al vlug tot een ellendige staat van ondervoeding en uitbuiting.

(foto : M. Muenzel)

DE VLAAMSE WIZA.

In navolging van de Nederlandse Wiza werd begin 1974 ook een Vlaamse Wiza (Werkgroep Indianen Zuid-Amerika) opgericht. Deze werkgroep wil wat doen aan de problematiek van de Indianen in het algemeen en aan de dreigende uitroeiing van de Amazone-Indianen in het bijzonder. Er wordt op twee vlakken gewerkt :

A. Informatie : de publieke opinie voorlichten over de dramatische situatie van de Indianen.
b. Aktie : daadwerkelijke hulp verlenen aan de Indianen. Hierbij wordt een totaal nieuw standpunt ingenomen. Uitgaande van de vaststelling dat het koloniseren van de Indianen door de Blanken en het opdringen van de Westerse ideeën en denkbeelden altijd fataal is voor de Indianen (het leidt altijd tot ofwel genocide ofwel etnocide) stelt de Wiza de Indiaan en de Indiaanse cultuur centraal. Wat er ook gebeurt, de Indiaan en zijn eigen cultuur moeten primeren. De voorgenomen aktie voor de Aché-Indianen is dan ook volledig in overeenstemming met deze principes.
Contactadres : Vlaamse Wiza, p/a Oxfam, Zuidstraat 42, 8800 Roeselare, tel. (051) 20.88.56. Bankrekening : 467-5180591-05 bij de KB.

PORTRET

Mathieu Corman

"een man van goede wil"

Vorige maand bereikte ons het bericht dat M.Corman, de bekende Oostendse boekhandelaar, een einde gesteld had aan zijn leven. Het feit dat hij sinds geruime tijd ziek was zal hem er toe doen besluiten hebben om - volgens de opties die de zijne waren - juist zijn vier-en-zeventigste verjaardag uit te kiezen om de dood in te gaan.

Corman is een man die zeker niet onopgemerkt door het leven is gegaan. Ondanks dat hij een goed zakenman was, met grote boekhandels te Oostende, Knokke en Brussel, kende hij een leven - soms wat te individualistisch en gepassionneerd mischien - dat diep beïnvloed werd door de grote emancipatiebewegingen der laatste vijftig jaar.

Geboren in het Oosten van ons land kwam hij in de dertiger jaren naar onze kust afgezakt om er doorheen zijn boekhandel en zijn uitgaven op zijn manier bij te dragen tot de verspreiding van nieuwe ideeën. Een man van de aktie zijnde kon hij zich echter niet tot deze opdracht beperken.

Als journalist van het franse avondblad "Le soir" trok hij naar Spanje om er de bedreigde jonge Republiek te verdedigen. Het was hij die de wereld het ontstellend nieuws bracht van het barbaarse bombardement op Guernica dat hij persoonlijk beleefde.

Na de overwinning van Franco kwam hij naar Oostende terug en beschreef in zijn boeken "Saluda Camarada" en "Terre de Feu" het drama van het Spaanse volk en vestigde er de aandacht op dat met de nederlaag van de Spaanse Republiek de wereldoorlog een stap nader gekomen was.

Rond deze periode trok M.Corman per motorfiets doorheen de Balkanlanden en ging eveneens zijn licht opsteken om meer te weten over de situatie in Marokko.

Dan was er de strijd tegen het nazisme en het Rexisme in ons land waarin hij eveneens zijn man stond. De oorlog, de bezetting in 1940, waren geenszins redenen om Corman te doen ontwapenen. Rekening houdende met het feit dat de democratische krachten zeer weinig inzicht hadden en geen enkele ervaring voor wat illegale aktie betreft nam hij het initiatief om de wondermooie roman van Maxim Gorki "De Moeder" en "Hoe het staal gehard wordt" van Ostrovsky op illegale wijze uit te geven.

Later vertrok Corman met Volksvertegenwoordiger Marteaux via Spanje naar Eng-

land. In dit laatste land, waar hij gelukkig voor hem onder een valse naam verbleef, werd hij aangehouden en kreeg er verschillende maanden gevangenis.

Te Londen aangekomen vervoegde hij als vrijwilliger het leger en volgde er een speciale opleiding. Mevr. Corman die eveneens de ideeën van haar echtgenoot aankleefde, verborg in ons land de toenmalige Kommandant van de weerstand Bob Dubols op wiens hoofd de Duitsers - een losgeld hadden uitgeschreven van 25.000 Mark.

Eens de oorlog voorbij, sprong M.Corman opnieuw in de bres - op het ogenblik dat de koude oorlog in volle hevigheid losbrak - zijn steun te verlenen bij de oprichting van de vredesbeweging en door zijn reizen in Oost en West er de aandacht op te vestigen dat in alle landen de volkeren hun hoop stelden in de vrede. Om hem toe te laten een beter en direkter contact aan te knopen met de gewone man doorkruiste hij - daar waar het enigzins mogelijk was - met zijn camionette ontelbare landen. Voor zover we ons herinneren bezocht hij Bulgarijë, Joegoslavië, Hongarijë, Tjechoslovakië, Turkijë, India, Iran, Spanje, de Sovjet Unie, de Verenigde Staten, Canada, Mexiko, China, enz. enz.

In zijn boeken "Drougba", "Het rendez vous in Koersk" e.a. verwoordde hij dan in zijn eigen, typische stijl zijn ervaringen en persoonlijke standpunten.

Dit alles deed Mathieu Corman de aktualiteit niet vergeten. We herinneren ons zijn diepe vriendschap en solidariteit met het Vietnamese volk. Tijdens de barbaarse bombardementen op Hanoi en Haifong besloot hij de opbrengst van twee verkoopdagen in zijn Winkels te Oostende, Brussel en Knokke volledig af te staan aan het Rood Kruis van Noord-Vietnam. De houding van M.Corman was - het ligt zo voor de hand - een doorn in het oog van het "establishment". Zijn uitlatingen tegenover de normen van een hypocritische burgerlijke moraal brachten hem al eens in botsing met de conservatieve gerechtelijke middens uit het Brugse. Het was duidelijk dat men het hem - iemand uit hun midden - moeilijk kon vergeven tegen stroom op te varen.

Zijn ietwat libertijnse opvattingen en het typisch individualisme van de intellectueel gekoppeld aan een bepaalde vorm van schuchterheid, maakten het voor velen moeilijk om met hem contact te krijgen en hem te begrijpen.

Met Mathieu Corman is een man heengegaan met een groot hart. Een man die ondanks de ontzaglijke tegenslagen op familiaal vlak, steeds het hoofd heeft hoog gehouden en een diep vertrouwen had in de mens, in de volkeren en in hun toekomst. Al diegene die Mathieu Corman hebben gekend zullen aan hem zeker een mooie herinnering bewaren.

A.D.S.

Voor uw filmvoorstellingen 16 of 35 mm
vraag vooraleer een keuze te doen de catalogus
van de Culturele Dienst van

PROGRES-1 MS
286, Koning-straat, 1030 Brussel
tel. : 02/218.19.218.00.60 - 277.53.70

DOSSIERS EN DOKUMENTEN
uitgaven van de vzw. VREDE

**DE MULTINATIONALS EN DE MONETAIRE
PROBLEMEN**

Prof. Dr. Frantzen en Lic. Toon Colpaert
40 fr + 10 fr port

DE MULTINATIONALS EN DE DERDE WERELD

Kathleen Steel en Brigitte Van Male
40 fr + 10 fr port

DE MULTINATIONALS BELGIE EN EUROPA

Dr. Danny Van den Bulcke en Dr. Hugo De Maegr
40 fr + 10 fr port

**DE MULTINATIONALS EN DE ARBEIDERSBE-
WEGING**

Prof. Dr. Jacky Nagels, Gilbert de Swert, Norbert De
Gendt en Eugene Lambrechts
40 fr + 10 fr port

**ACHTERGRONDEN VAN EEN KONFLIKT : HET
MIDDEN-OOSTEN**

Michel Tanret
80 fr + 10 fr port

**ONTWIKKELING VAN DE INTERNATIONALE
VERHOUDINGEN SINDS 1945.**

**GROEI EN STRUKTUUR VAN NAVO EN
WARSCHAUPAKT.**

Dr. Jules Verhelst en Paula Burghgraeve
20 fr + 7 fr port

**DE EKONOMISCHE BETEKENIS VAN DE NAVO
VOOR EUROPA**

Prof. dr. Leo Michiels
20 fr + 7 fr port

**In Voorbereiding
KAN WEST-EUROPA ZIJN ENERGIEPROBLEMEN
VERZEKEREN ?**

Ing. Albert De Smaele - oud minister
40 fr + 7 fr port

**INFLATIE : OORZAKEN, GEVOLGEN, OPLOSSIN-
GEN.**

Prof. Dr. Leo Michiels
40 fr + 7 fr port

Bestelling door overschrijving op Prk. 000 0956015-80
van Vrede vzw - Studie en Info-centrum voor vredes
en ontwikkelingsproblematiek - Bagattenstraat, 136,
9000 Gent.

Eveneens ter beschikking : HET STADION
door de Chileense journalist S. Villegas
Prijs : 130 fr + 10 fr port

BOEKENARSENAAL

Vraag zonder verplichting een uitgebreide folder bij

BOEKENARSENAAL
Lamstraat, 14
9000 GENT
Tel. 09/25.62.57

een rijke keus aan boeken

GRUNDIG

BRAUN

PHILIPS

**hifi stereo keten
combinatie**

EUROPA ELECTRONIC

A. PIETERSLAAN, 2 (aan 't STADHUIS) - OOSTENDE - Tel. 716.34

BOEKHANDEL

DE FAKKEL

Pluimstraat 14, KORTRIJK
Tel. (056) 213.16

Men vindt er de NIEUWSTE BOEKEN
en GROTE KEUS JEUGDWERKEN

Korting voor rechthebbenden.

KUNSTHANDEL

GALERIJ "ELITE"

Tolhuislaan 157 - Gent

Enorme keus van reproducties

Schilderijen van oude en hedendaagse schilders
Eigen werkhuis voor alle soorten inlijstingen.
tel. 22.16.31

CORMAN

De "Topboekhandel"
ALLE UITGAVEN
Meer dan 300.000 "pocket"
boeken in 6 talen

Ravensteinstraat, 28-30
1000 Brussel
Tel. (02) 11.67.29

Sociale Zetel :
Ad. Buylestraat 51
8400 Oostende
Tel. (059) 727.24

Kustlaan 169 en
Strandstraat 9
8300 Het Zoute
Tel. (050) 618.28

Het boek dat u
zoekt is er. Zo
niet CORMAN
zoekt en vindt.
M. CORMAN,
Oostende
Prk. 16.83.33

BOEKENFONDS MARNIX

heeft steeds een uitgebreide keus van :

- Literaire
- Wetenschappelijke
- Politieke
boeken.

Alsook :

- Engelse
(Penguin - Pelican...)
- Franse
(Livre de Poche - 10/18...)
- Duitse
(D.T.V. - Goldmann...)
pocketseries.

AJUINLEI 18 - 9000 GENT
(evenwijdig met Veldstraat).

Tel. 09/25.10.92 Doorlopend geopend van
8.30u - 6.30u

VRJE TOEGANG.

gakko s.v.

Hoek Overpoortstraat en Ch. De Kerckhovelaan
en St.-Pietersnieuwstraat 107 - 9000 Gent tel. 091/23.27.88.

Bureelartikelen - Papierwaren - Drukkerij - Uitgeverij.

prijzen beneden alle peil !!!

Vraag vrijblijvend inlichtingen of kom zelf eens langs